

Estetska uloga pravilnih nabora u oblikovanju modne siluete

Budanko, Vlatka

Undergraduate thesis / Završni rad

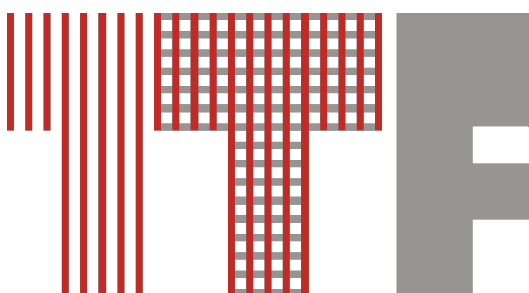
2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Textile Technology / Sveučilište u Zagrebu, Tekstilno-tehnološki fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:201:008827>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-05**

Repository / Repozitorij:

[Faculty of Textile Technology University of Zagreb - Digital Repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
TEKSTILNO-TEHNOLOŠKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

ESTETSKA ULOGA PRAVILNIH NABORA U OBLIKOVANJU MODNE SILUETE

STUDENTICA: Vlatka Budanko

Zagreb, veljača 2020.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
TEKSTILNO-TEHNOLOŠKI FAKULTET
MODNI DIZAJN

ZAVRŠNI RAD

ESTETSKA ULOGA PRAVILNIH NABORA U OBLIKOVANJU MODNE SILUETE

Mentor: izv.prof.art.dr.sc. Jasminka Končić

STUDENTICA: Vlatka Budanko 7990

Zagreb, veljača 2020.

UNIVERSITY OF ZAGREB
FACULTY OF TEXTILE AND TECHNOLOGY
FASHION DESIGN

FINAL WORK

AESTHETIC ROLE OF CORRECT FOLDS IN SHAPING A FASHION SILHOUETTE

Mentor: Ass.prof.art.Ph.D. Jasminka Končić

STUDENT: Vlatka Budanko 7990

Zagreb, February 2020.

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA

Zavod za dizajn tekstila i odjeće

Modul: Modni dizajn

Broj stranica: 55

Broj slika: 71

Broj literaturnih izvora: 27

Članovi povjerenstva:

1. izv.prof.art.dr.sc. Jasminka Končić
2. doc. dr. sc. Renata Hrženjak
3. doc. dr. sc. Irena Šabarić
4. izv.prof.art. Koraljka Kovač Dugandžić

Datum predaje:

Datum obrane:

Sažetak:

Cilj rada je osmisliti kolekciju modne plisirane odjeće u siluetama, A, X, Y, I. Istražena je povijest plisirane tkanine, njene promjene kroz stoljeća i kroz modne izričaje. Prikazane su tehnike različitih vrsta nabora. Također je istražena suvremena moda plisirane odjeće, načini dizajniranja i u kojim se oblicima odjevni predmeti sve mogu pojaviti.

Ključne riječi: tekstil, konstrukcija, plise, ravni nabori, silueta, modni dizajn

Abstract:

The goal of this paper is to design a fashion collection using pleats in different siluethes (A, X, Y, I). The paper covers history of pleating and changes the technique has gone through thru centuries and periods. Also a small study of contemporary fashion has been conducted regarding most prominent designers of today and their technique.

Key words: textile, construction, pleat, straight sets, silhouette, fashion design

SADRŽAJ:

1. Uvod
2. Način i tehnike pravilnog nabiranja
3. Pravilno nabiranje u tradicijskoj odjeći
4. Povijesni pregled odjeće oblikovane postupcima pravilnog nabiranja
 - 4.1. Drevne izrade pravilnih nabora u Egiptu (3100. pr. Kr. do 31. godine) i Grčkoj (od 9. stoljeća pr. Kr. do 1. stoljeća)
 - 4.2. Raskošni okovratnici u Zapadnoj, Srednjoj i Sjevernoj Europi, 16. i 17.st.
 - 4.3. Besmrtni *plisse* u dizajnu Mariana Fortunya
5. Pravilno nabiranje u suvremenoj modi
 - 5.1. Slobodan volumen u pravilnim naborima - Roberto Cappuci
 - 5.2. Fleksibilan i jednostavan dizajn - Issey Miyake, *Pleats please*
 - 5.3. Neočekivani dizajn na sasvim klasičnom kroju - Yunya Watanabe
 - 5.4. Neuobičajeni materijali u modnim kolekcijama Viktora & Rolfa
6. Vlastita kolekcija
7. Konstrukcija i modeliranje
8. Zaključak
9. Literatura
10. Izvori slikovnog materijala
11. Izjava o autorstvu rada

1. UVOD

Tema mog završnog rada je „Estetska uloga pravilnih nabora u oblikovanju modne siluete“. Nakon uvoda ću započeti s poglavljem čiji naslov je „Načini i tehnike pravilnog nabiranja“ u kojem ću opisati što je točno *plisse* i gdje ga pronalazimo, također ću navesti vrste nabora te ih ukratko opisati. Zatim slijedi poglavlje s naslovom „Pravilno nabiranje u tradicijskoj odjeći“ u kojem ću opisati kako se izrađivala i nosila nabrana tkanina u narodnim nošnjama na hrvatskim prostorima. Slijedeće poglavlje s naslovom je „Povijesni pregled odjeće oblikovane postupcima pravilnog nabiranja“ gdje ću napraviti pregled povijesti plisirane tkanine te nakon tog slijede podnaslovi kao što su: „Drevne izrade pravilnih nabora u Egiptu (3100. pr. Kr. do 31. godine) i Grčkoj (od 9. stoljeća pr. Kr. do 1. stoljeća)“ u kojem ću opisati kako se izrađivala nabrana tkanina u to doba i kako su se odijevali Egipćani i Grci. Zatim ide podnaslov „Raskošni okovratnici, u Zapadnoj, Srednjoj i Sjevernoj Europi, 16. i 17.st.“ gdje ću opisati značajnost nošenja okovratnika, njegov izgled i period u kojem je okovratnik bio bitan čimbenik mode. U povijesnom dijelu preostaje još podnaslov „Besmrtni *plisse* dizajn Mariana Fortunya“ u kojem ću opisati po kojem je dizajnu bio poznat i što ga je inspiriralo za takav dostignuti dizajn. Nakon povijesnog dijela slijedi poglavlje o suvremenoj modi s naslovom „Pravilno nabiranje u suvremenoj modi“ gdje ću opisati kako *plisse* postaje puni trend ne samo kod mode nego i kod dizajna i arhitekture. Zatim slijedi podnaslov „*Plisse* na području suvremenog modnog dizajna“ gdje stoji likovna analiza dizajniranih stolica, stolića i svjetiljki. U daljnim podnaslovima se opisuju djela poznatih dizajnera na području *plissea*, podnaslovi su „Slobodan volumen u pravilnim naborima - Roberto Capucci“, „Fleksibilan i jednostavan dizajn - Issey Miyake, *Pleats please*“, „Neočekivani dizajn na sasvim klasičnom kroju - Yunya Watanabe“, „Neuobičajeni materijali u modnim kolekcijama Viktora & Rolfa“, to su poglavlja u kojima ću analizirati i prikazati fotografije njihovog poznatog dizajna na području *plissea*. U svom završnom radu ću pokušati napraviti kratki pregled povijesti plisirane tkanine, njene promjene kroz stoljeća, modne izričaje i kako je koristimo danas. Pokušati ću prikazati kako je *plisse* izvanvremenska tehnika na primjerima tradicionalnih autora modernizma kao što je Mariano Fortuny i kroz analizu radova suvremenih modnih dizajnera: Roberto Capucci, Issey Miyake, Yunya Watanabe, Viktor&Rolf. Također ću prikazati radove vlastite kolekcije tj. plisiranu modnu odjeću koju sam nacrtala i koja je raznolikih silueta te ću postaviti krojeve za jedan rad iz vlastite kolekcije, njegov temeljni kroj i modelirani dio haljine. Plisiranje (prema

njem. *plissieren*, prema franc. *plisser*: što znači nabirati) je izrada trajnih nabora na odjeći. Plisiranje i pravilno nabiranje imaju isto značenje. Zapravo plise ili nabor može biti u različitim oblicima.¹

¹ <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=48751>

2. NAČINI I TEHNIKE PRAVILNOG NABIRANJA

Plisse je vrsta nabora na kojem je presavijena tkanina i koja na taj način sigurno stoji na mjestu, a nabori su kategorizirani kao prešani, tj. izglačani ili na neki drugi način ugrađeni u oštar pregib ili neprešani tj. koji padaju u mekane zaobljene nabore.² Postoje i takvi nabori koji su šivani na mjestu nabora, a nazivaju se ušivenim naborima. Plisiran može biti i sam odjevni predmet, ili samo modni detalj tog predmeta. Uobičajeno je da se koristi u suknjama i haljinama da bi se omogućila veća sposobnost kretanja u odjeći. *Plisse* također nalazimo i na poledini od košulja, bluza, jakni (kako bi se omogućila veća pokretljivost ramena), kod struka i oko džepova hlača klasičnoga kroja, te kod izbačenih džepova kao na primjeru u *cargo* hlačama (da bi se postigao veći volumen). Postoje različiti načini nabiranja tkanine koji su od svojih praktičnih početaka brzo došli do ekstravagantnih načina da se nošnja obogati i čini raskošnijom. U sljedećem tekstu nabrojat ću vrste nabora te ukratko objasniti tehniku dobijanja istih.

Harmonika nabori su uzastopno trajno presavinuti nabori jednakih širina, nabrani u suprotnim smjerovima prema licu tkanine koji omogućuje odjeći da proširi svoj oblik prilikom kretanja.³ (Slika 1. i 2.) Harmonika nabori se također koriste za rukave na haljinama, kao što je npr. nabrano na kraju lakta s punoćom nabora koji se tijesno kombiniraju s orukvicama. Ovaj oblik nabora prikazujem na fotografiji *skirt dancing* od Loie Fuller, radi se o haljini, taj primjer sam izabrala jer lijepo prikazuje harmonika nabor. (Slika 3.)

Slika 1. Primjer harmonika nabora na suknji

Slika 2. Primjer harmonika nabora na suknji

² Arnold, Janet: *Patterns of Fashion: the cut and construction of clothes for men and women 1560–1620*,

³ Arnold, Janet: *Patterns of Fashion: the cut and construction of clothes for men and women 1560–1620*,

Slika 3. Loie Fuller odjevena u *skirt dancing*

Nabori noževa (*knife pleat*) su tip oštro stisnutih nabora, posebno na suknji ili kiltu, gdje su svi nabori okrenuti u istom smjeru, a svaki je tri puta plići od lica tkanine.⁴ Omjer je 3:1. Kilt je suknja do koljena koju nose muškarci kao glavni element tradicionalne narodne nošnje Škotske, izrađen je tako da ide na preklop, s prednje i stražnje strane ide strogo ravno a sa strana se malo širi gdje se nalaze nabori u obliku nabora noževa. (Slika 4.,5. i 6.)

Slika 5. Primjer nabora noževa na suknji

Slika 6. Primjer nabora noževa na kiltu

Okvirni nabori su nabori na leđima i imaju tendenciju preljevanja iz struka. (Slika 7. i 8.) Oni imaju isti omjer 3:1 kao i nabori noževa, a mogu se složiti i na složene nabore ili na nabore s dvostrukim okvirom. Ovi složeni okvirni nabori stvaraju punoću i imaju omjer 5:1. Oni također stvaraju glomazniji šav. Obrnuti nabori u okviru imaju okvir iznutra, a ne izvana. Okvirni nabori se formiraju kada se dva nabora tkanine presavijaju jedan na drugoga. Imaju široku, ravnu površinu na vrhu nabora. Možemo imati jedan okvirni nabor na poledini košulje, ili seriju okvirnih nabora na suknji.⁵

⁴ Arnold, Janet: *Patterns of Fashion 1 (cut and construction of women's clothing, 1660–1860)*, Wace 1964,

⁵ Kohler, Carl: *A History of Costume*, Dover Publications reprint, 1963, [ISBN 0-486-21030-8](https://www.doverpublications.com/9780486210308)

Slika 7. Primjer tehničkog crteža okvirnog nabora

Slika 8. Primjer okvirnog nabora na haljini

Nabori u obliku žabica se koriste za skupljanje velike količine tkanine u mali pojas ili u ruke bez dodavanja mase. U ovoj vrsti nabiranja također se omogućuje da tkanina sukne ili rukava potječe iz šava. Tkanina se ravnomjerno skuplja pomoću dvije ili više dužina šavova, a vrh svakog od njih je pričvrćen na pojas. (Slika 9. i 10.) Tijekom 15. i 16. stoljeća, ovaj oblik nabora je bio popularan u odjeći muškaraca i žena. Nabori u obliku žabica su se vratili u modu 1840-ih gdje su služili za pričvršćivanje sukni punog zvonastog oblika za moderan uski struk.⁶

Slika 9. Primjer nabora u obliku žabica na sukni

Slika 10. Primjer nabora u obliku žabica na haljini

Frulasti nabori su vrlo mali, zaobljeni ili prešani nabori koji se koriste kao dodaci. Ime nabora dolazi od njegove sličnosti s preklopnom flautom.⁷ Frulasti nabori su voluminozni, masa je sastavljena od isto usmjerenih djelova, pozitivan i negativan prostor odjevnog oplošja je podjednak, na slikama su prikazane plava i bijela boja frulastih nabora, možemo pronaći kontrast svijetlo-sjena na udubinama i izbočinama površine nabora, dok na drugoj slici u odnosu na cijelu siluetu možemo pronaći crno-bijeli kontrast na haljini, linije su zaobljene pravilno te izgledaju poput nekakvog harmonijskog oblika. Površina ovisi o materijalu koji se koristi a oblikovana je nizom blago zaobljenih udubina i izbočina u kojima se uvlači prostor. (Slika 11. i 12.)

⁶ Kohler, Carl: *A History of Costume*, Dover Publications reprint, 1963, ISBN 0-486-21030-8

⁷ Kohler, Carl: *A History of Costume*, Dover Publications reprint, 1963, ISBN 0-486-21030-8

Slika 11. Primjer frulastih nabora na traci

Slika 12. Primjer frulastih nabora na haljini

Nabori u obliku Fortuny-evog nabora su svježje nabrane svilene tkanine od dizajnera Mariana Fortuny-a nastalih početkom 20. stoljeća na *Delphos* haljini koja je nastala 1910. godine.⁸ *Delphos* je dress-tunika od nabrane svile, koja je postala besmrtna. Smatrala se umjetničkim djelom i postala je pravi događaj za *corseted* žene. Kao kod haljine starih kipova, inspiriran grčkom haljinom i erotikom, teški nabori haljine padaju na pod, stvarajući *columnar* siluetu. Jednostavan kroj haljina, koja je takva da „... pokazuje ništa, i ništa sakriti ...”, slobodno pada s ramena, nježno grli lik i naglašava prirodne linije ženskog tijela. (Slika 13. i 14.)

Slika 13. Mariano Fortuny, *Delphos*, 1910.

Slika 14. Mariano Fortuny, *Delphos*, 1910.

Nabori u obliku pčelinjeg saća su uski umotani nabori koji se koriste kao temelj za *smocking* tehniku (tehnika stvaranja niza nabora) vezenja tkanine da bi se dobila elastičnost, koja se koristila prije pojave elastina.⁹ Masa je sastavljena od pravilno usmjerenih djelova, prostor ulazi i izlazi iz mase, uzajamno djelovanje prostora i mase najočitije je na površini. Odnos pozitivnog i negativnog volumena je ujednačen. Boja ovisi o materijalu u ovom slučaju je materijal bež boje kod obe dvije slike. Pronalazimo kontrast svjetlo-sjena dok su linije ravne i

⁸ Kohler, Carl: *A History of Costume*, Dover Publications reprint, 1963, ISBN 0-486-21030

⁹ Owen-Crocker, Gale R., *Dress in Anglo-Saxon England* revised edition, Boydell Press, 2004, ISBN 1-84383-081-7

oble te su pravilno usmjerene. Površinu oblikuju plohe koje su oštro zaobljenih udubina i izbočina u koje se uvlači prostor. (Slika 15. i 16.)

Slika 15. Primjer saće nabora na jastuku

Slika 16. Hans Holbein, *Portret mladića*, 1495.

Hermitage Museum, Saint Petersburg, Rusija

Kick nabori su vodeći nabori koji vode prema gore od donjeg ruba odjeće, kao što su suknje ili kaputi, obično na stražnjoj strani. Oni omogućuju da se odjeća ogrne ravno dok stoji, te istovremeno omogućuje slobodu kretanja.¹⁰ (Slika 17. i 18.)

Slika 17. Primjer *kick* nabora na suknji

Organički nabori su paralelni redovi blago zaobljenih nabora nalik na cijevi orgulja. Carl Köhler sugerira da se oni izrađuju umetanjem jedne ili više klinova u tkaninu.¹¹ (Slika 19. i 20.)

¹⁰ Owen-Crocker, Gale R., *Dress in Anglo-Saxon England* revised edition, Boydell Press, 2004, ISBN 1-84383-081-7

¹¹ Picken, Mary Brooks, *The Fashion Dictionary*, Funk and Wagnalls, 1957. (1973 edition ISBN 0-308-10052-2)

Slika 19. Primjer organskih nabora na haljini

Slika 20. Primjer organskih nabora na haljini

Plisse nabori su uski nabori napravljeni pomoću nakupljene tkanine s ubodima, vlaženjem tkanine i „postavljanjem“ nabora tako da se tkanina suši pod težinom ili napetošću.¹² (Slika 21. i 22.) Platnene košulje ili bluze naborane ovom tehnikom pronađene su u grobnici Vikinga iz 10. stoljeća u Birki.

Slika 21. Primjer *plisse* nabora na suknji

Slika 22. Primjer *plisse* nabora na majici

Rolani nabori stvaraju cjevaste nabore koji pokrivaju duljinu tkanine od vrha do dna. (Slika 23. i 24.) Komad tkanine na koji se može naborati i zatim rolati dok se ne položi na ostatak tkanine, formirajući cijev. Varijacija rolanog nabora je složen nabor, koji se na sličan način rola i zahtijeva najmanje 12 i pol cm tkanine od gotovog nabora. Obje vrste plisiranja stvaraju glomazan šav.¹³

¹² Tozer, Jane and Sarah Levitt, *Fabric of Society: A Century of People and their Clothes 1770–1870*, Laura Ashley Press, [ISBN 0-9508913-0-4](https://doi.org/10.1017/9781851494000)

¹³ Tozer, Jane and Sarah Levitt, *Fabric of Society: A Century of People and their Clothes 1770–1870*, Laura Ashley Press, [ISBN 0-9508913-0-4](https://doi.org/10.1017/9781851494000)

Slika 23. Primjer rolnih nabora na haljini

Slika 24. Primjer rolnih nabora na tkanini

Watteau nabori su jedan ili dva okvirna nabora u stražnjem dijelu dekoltea iz 18. stoljeća u vrećastim haljinama i haljinama kao što su *tea gown* s kraja 19. stoljeća. (Slika 25. i 26.)

Pojam *Watteau* nabori skovali su povjesničari koji su ih našli prikazane na slikama Antoine Watteaua.¹⁴ Ako proanaliziramo sliku Jean-Antoine Watteaua linija je obrisna tj. ocrtava pojedine oblike i odvaja ih jedan od drugoga, linija je također valovita, pomalo nemirna u svom kretanju, nigdje nije isprekidana, traje u određenom toku i ponavlja lagane krivulje. Prevladavaju tople boje, koje se međusobno suprostavljaju svojim svjetlosnim i dinamičkim vrijednostima, što znači da se kreću jedne prema naprijed, druge prema natrag i tako ostvaruju prostorni odnos. U kompoziciji likovi su smješteni u prvi plan, međusobno su povezani u jedinstven odnos mase i prostora. (Slika 27.)

Slika 25. Primjer *Watteau* nabora *tea gown*

Slika 26. Primjer *Watteau* nabora *tea gown*

Slika 27. Jean-Antoine Watteau, *Le Enseigne de Gersaint*, 1720.

¹⁴ Tozer, Jane and Sarah Levitt, *Fabric of Society: A Century of People and their Clothes 1770–1870*, Laura Ashley Press, ISBN 0-9508913-0-4

Kingussie nabori, nazvani po gradu u Škotskoj, vrlo su rijedak tip nabora koji se koristi u nekim škotskim kiltovima. Sastoje se od jednog centralno smještenog okvirnog nabora u stražnjem dijelu struka s harmonika naborima koji se šire na obje strane. (Slika 28. i 29.)¹⁵

Slika 28. *Kingussie* nabori na kiltu

Slika 29. *Kingussie* nabori na kiltu

¹⁵ Tozer, Jane and Sarah Levitt, *Fabric of Society: A Century of People and their Clothes 1770–1870*, Laura Ashley Press, [ISBN 0-9508913-0-4](https://doi.org/10.1017/9781107300000)

3. PRAVILNO NABIRANJE U TRADICIJSKOJ ODJEĆI

Razne tehnike nabiranja tkanine koristile su se posvuda po svijetu. U tradicionalnoj plemenskoj odjeći poput one Zulu plemena u Africi, već spomenutom kiltu u Škotskoj, samurajskim hlačama u Japanu, u narodnim nošnjama diljem Europe... U Hrvatskoj etno baštini postoje primjeri na raznim odjevnim predmetima sa svih područja države. **(Slika 30.)**

Slika 30. Nabori u hrvatskoj narodnoj nošnji, prikazan je donji dio haljine

- **NARODNA NOŠNJA PANONIJE**

Osnovna obilježja panonskog područja su narodno ruho od domaćeg platna sastavljeno od ravne polovice platna, šivane po rubu, te zatim naborano u veće ili manje nabore. Gotovo redovita dopuna platnenom ruhu su krzneni i sukneni prsluci, kaputi i kabanice. **(Slika 31.)** Najčešće se koriste bijela i crvena boja, sa uzorcima poput različitih cvjetova, srca, i geometrijskih oblika. ¹⁶

Slika 31. Primjeri suknji s naborima kod narodne nošnje panonskog područja

- **NARODNA NOŠNJA POKUPLJA I POSAVINE**

Na pokupskoj narodnoj nošnji nalazi se mnogo čvrstih, vodoravnih i okomitih nabora. Zanimljiva je tehnika nabiranja gdje bi na vlažnoj odjeći najprije prstima uobličili svaki

¹⁶ <http://www.kudsskzh.ch/index.php/hr/ostali-sadrzaji/136-narodne-nosnje-etnografska-podjela>

pojedini nabor pa ga učvrstili udarajući po njemu manjim glatkim kamenom. Kada su tako složili sve nabore, uzeli bi plitko drveno korito, stavili u njega poveći kamen, i koritom klizili preko nabora. Da bi takvo "glačalo" bilo teže, katkad su u njega posjeli i manje dijete vozeći ga ovamo-onamo.¹⁷ Time su nabori, pogotovo kad se tkanina sasvim posušila, doista postali oštri i čvrsti. **(Slika 32., 33., 34., 35., 36.)** Boje koje prevladavaju su tople boje najčešće crveni tonovi na bijelim tkaninama, a uzorci su uobičajeni uzorci koje pronalazimo na narodnim nošnjama inspirirani hrvatskim tradicijskim motivima kakvim su često bili ukrašavani stolovi naših baka to su različiti cvjetovi, srca, geometrijski oblici...

Slika 32. 33. 34. Primjeri suknji s naborima kod narodne nošnje Pokuplja i Posavine

Slika 35. 36. Primjeri suknji s naborima narodne nošnje Pokuplja i Posavine

• ZAGORSKA NARODNA NOŠNJA

Zagorska narodna nošnja izrađena je od konoplje. Trogodišnji proces dobivanja tkanja uključivao je sijanje konoplje, pređenje, tkanje platna, heklanje špica, šivanje, faldanje (nabiranje), izrada gumba... Nama zanimljiv dio nošnje je onaj koji je plisiran. Koristili su se

¹⁷ <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=48751>

ručno preklapani harmonika nabori učvršćeni peglom i povezani koncem od pređe.¹⁸ **(Slika 37.)** Uobičajene boje su bijela i crna, bez nekakvih uzoraka.

Slika 37. Primjer zagorske narodne nošnje s naborima

- **NARODNA NOŠNJA JADRANSKOG PODRUČJA**

- a) Ženske narodne nošnje po cijelom Jadranskom području**

Nabiranje pronalazimo na pojedinim djelovima narodne nošnje, ovdje opisujem cijelu narodnu nošnju gdje se ponegdje mogu pronaći nabrani dijelovi odjeće kao što je u ovom slučaju suknja na Srednjodalmatinskom priobalju, Dubrovačkom primorju te u Istarskom primorju. Donji dio odjeće čini košulja preko koje se oblači gornja odjeća tj. nabrana suknja s poramenicama, izrađena je pretežno od tanje domaće vunene tkanine (sarza, carza - lagana vunena tkanina, u seljačkom rukotvorstvu tkana u kombinaciji vune i lana ili vune i svile tehnikom „u dva nita“)¹⁹. Upotrebljavala se za izradbu dijelova ljetne ženske nošnje. U Hrvatskom jadranskom prostoru taj se gornji dio, zapravo suknja koja je nabrana, javlja u tri oblika. Gornji dio ili suknja može biti krojena u klinove, spajana od ramena do donjeg ruba (najzastupljenija u Istri). Zatim od ravnih komada tkanine složena u čvrste nabore koji su u gornjem dijelu jako stisnuti, a cijelu suknju pridržavaju poramenice (Sušak, Zlarin, Korčula, Mljet, Lastovo, Srednjodalmatinsko priobalje). **(Slika 38. i 39.)** U trećem obliku donji je dio također složen u čvrste nabore, a gornji je u obliku prsluka (Istra, Pag, Krapanj, Poljica, Dubrovačko primorje). U nekim inačicama nabori nisu toliko čvrsti, a prsluk je krojen poput steznika i opskrbljen vrpčama kojima priteže (Krk, Cres, Vinodol).

¹⁸ <https://jsfolklor.wordpress.com/narodna-nosnja-zagorja/>

¹⁹ <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=10922>

Slika 38. Primjer nabora u narodnoj nošnji
srednjodalmatinskog priobalja

Slika 39. Primjer narodne nošnje s Mljeta

b) Dalmatinska narodna nošnja

U Dalmatinskoj narodnoj nošnji sukinja se sastoji od mnogo nabora koji su na prsima jako stegnuti i produžuju se u naramenice od crvene vrpce. Nabore su još učvrstile šarenim vunenim pojasom za koji su rado zaticale bijelu maramericu. Prikazane su slike dalmatinske narodne nošnje.²⁰ (Slika 40., 41., 42.) Koriste se različite boje poput plave, crvene, crne, bijele, boja ciklame, nema baš uzoraka, ponekad se može pronaći zlatovez.

Slika 40. 41. 42. Primjeri suknji s naborima u dalmatinskoj narodnoj nošnji

²⁰ <http://narodni.net/odjeca-razvoj-narodne-nosnje-dalmaciji-okolici/>

4. POVIJESNI PREGLED ODJEĆE OBLIKOVANE POSTUPCIMA PRAVILNOG NABIRANJA

Plisiranje je poznato od davnina. Najraniji poznati nalazi plisirane odjeće potječu iz starog Egipta, nađeni u grobnicama doline kraljeva. (Slika 43.)

Slika 43. Najstariji poznati oblik plissea, Dhoti stari Egipćani

U egipatskom novom carstvu rabile su se nove tehnike obradbe materijala pa se sve više javljao *plisse*. U antičkoj Grčkoj i u Rimu nabrane tkanine bile su svakodnevica (Slika 44. i 45.)

Slika 44. Starogrčko kiparstvo

Slika 45. Rimsko kiparstvo

Poznat je i škotski kilt, bogato nabran komad sukna omotan kao suknja, gdje količina nabora često svjedoči o statusu muškarca koji ga nosi. Koristi se i dan danas u vojno-ceremonijalne svrhe ujedinjenog kraljevstva. U srednjem vijeku je nastao *bliaut*. *Bliaut* je jedan od odjevnih predmeta koji su najviše povezani s kasnim srednjim vijekom (oko 1100 - 1500). Jedna od najupečatljivijih stvari kod *bliauta* bila je velika količina tkanine upotrijebljene u izradi. *Bliaut* je imao puno nabora pa je tako upotrijebio dvostruko više tkanine nego što je možda potrebno za ravnu suknju. Žene su često imale stotine nabora. U 16. i 17. stoljeću bogato

nabrani i ukrašeni okovratnici činili su visoku modu plemstva i najviših slojeva društva, čemu svjedoče brojne slike iz tog perioda... **(Slika 46.)**

Slika 46. Kraljica Elizabeta I, 1599.

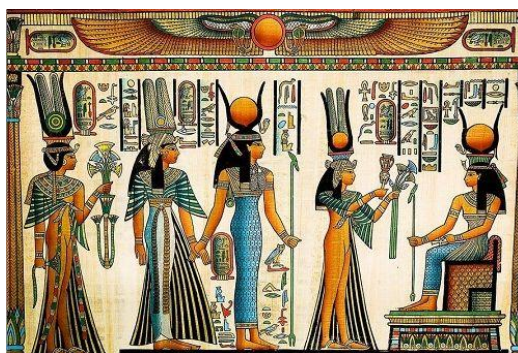
Do pojave sintetskih materijala i strojne obrade tekstila, plisirani komadi odjeće bili su rezervirani za najviše slojeve društva, napose crkvu i plemstvo. Tako na bogato urešenim crkvenim nošnjama nalazimo pravilne nabore od srednjeg vijeka do danas. Zapravo jedina ustanova, koja je od osnutka mogla priuštiti nabrane haljine, bila je crkva. Kardinali i papa jedva su se odupirali lakoći i prefinjenosti plisirane tkanine od muslina ili svilenih tunika, te su ih stoljećima usvajali, čak i kada je *plisse* bio potpuno izvan mode. Inspiriran grčkim haljinama Mariano Fortuny negdje 1907. godine ponovo vraća *plisse* u modu. I tu počinje moderna povijest tehnika pravilnog nabiranja.

4.1. DREVNE IZRADE PRAVILNIH NABORA U EGIPTU I GRČKOJ

Odjevanje drevnih civilizacija obilježio je koncept omatanja ljudskog tijela pravokutnom tkaninom, dok je dinamici pridonijelo nabiranje iste. Među najstarijim civilizacijama valja istaknuti egipatske nabore koji se u jednoličnom, pravilnom ritmu na odjevnoj kompoziciji ponavljaju i pridonose skladu. Među prvim faraonima uočena je sličnost u odijevanju muškaraca i žena, kroz primjenu drapirane odjeće biljnog podrijetla, uglavnom lana. Lan je lagan i jednostavan za pranje, što je bilo značajno za civilizaciju koja je njegovala kult čistog tijela. Postupak dobivanja *plissea* na lanenim tkaninama bio je zahtjevan i samim time skupocjen. Otopinom smole i korištenjem vrlo teškog alata nalik utegu dobivao se nabor, a postupak je nalikovao glačanju. Zbog svog pravilnog i simetričnog ponavljanja nabori su tijekom 19. stoljeća dobili naziv – harmonika nabori. Smatraju se jednim od najosnovnijih tipova nabiranja. Upotrebljavali su se za potrebe osnovnog prikupljanja materijala.

EGIPAT

Egipatska odjeća temeljila se na sistemu omatanja. **(Slika 47.)** Duga haljina (koju su nosili oba spola) naglašavala je geometrijski oblik ramena, struk i bokove, te je vizualno produživala figuru. Od 16. stoljeća prije Krista pojavljuje se tunika *kalasiris*, široka tunika bez rukava. Za vrijeme vladavine Tutmozisa III. (1504. pr. Kr. - 1450. pr. Kr.), zahvaljujući dolasku brojnih stranih tkalača, proizvodnja tekstila kao i tehnologija izrade se usavršava. Razdoblje Ramzesa (13. -12. st. pr. Kr.) uvelo je fino nabrane ili blago skupljene prozirne materijale. Uobičajeni tip odjeće nošen tijekom starog i srednjeg kraljevstva sastojao se od dvije pravokutne tkanine, dok je pojas znao formirati nabore. Za vrijeme Novog kraljevstva (1580. - 1090. pr. Kr.) *kalasiris* je postao rasprostranjeniji, a s povećanjem bogatstva, nosio se kao vanjska odjeća preko *shentia* - bedrenog omotača. Horizontalni ujednačeni nabori oblikovani su tehnikom - štirkanja pomoću smole. Tehnike koje su se rabile bile su manualne i zahtjevale mnogo truda. Egipćani bi također tkaninu namakali jajetom, nabirali te sušili na suncu. Nabore su zaglađivali teškim komadima metala, poput peglanja. Takva bi se odjeća nakon pranja ponovo izravnala pa je proces trebalo svaki puta iznova ponavljati. Arheolozi su našli drveni instrument sa plitkim koritima koji upućuje na uporabu plisirane odjeće u toku cijelog egipatskog carstva. Nabiranje prirodne tkanine (svila, pamuk i vuna) nije bilo ni jednostavno, ni jeftino, te je bilo rezervirano za najviše slojeve društva, aristokraciju i svećenstvo.

Slika 47. Nabrana odjeća u Egiptu

GRČKA

Povjesničar odijevanja, Françoise Boucher, donosi zanimljivo istraživanje Leona Heuzeya, pionira u proučavanju klasičnog grčkog odijevanja. On je sa jasnoćom prikazao dva osnovna načela odjeće: prvi da klasično odijevanje samo po sebi nije imalo formu, jer se sastojalo od jednostavnog pravokutnog komada tkanine tkane u različitim veličinama. Različite veličine bile su u skladu s njenom namjenom, npr. tunika ili plašt, s visinom osobe, bez razlike između spolova. Drugi je da je ova tkanina uvijek bila drapirana, nikada oblikovana ili izrezana, a nosila se oko tijela u skladu s određenim pravilima. Samim time odjeća je uvijek bila fluidna i „živa“. ²¹ (Slika 48.) Fiksirana je na ramenima s dva broša *fibulas* i pojasom omotan u struku kolpos. Proces stvaranja nabora trajao je mnogo vremena jer je rađen ručno, nakon što je odjeća oprana, nabori bi nestali i sav se proces morao obavljati iznova. Osnovni tipovi odjeće koji su postojali u grčkoj civilizaciji bili su *peplos*, *hiton*, *himation* i *chlamys*. Zahvaljujući načinima drapiranja i ovisno o sirovini (lan, vuna ili svila), postojao je veliki broj njihovih varijacija. ²²

Slika 48. Nabrana odjeća u Grčkoj

²¹ file:///C:/Users/Korisnik/Downloads/mapa304pdf-oO2ikHF4mH%20(1).pdf

²² <https://threadstories.co/the-story-behind-pleating/>

4.2. RASKOŠNI OKOVRATNICI, U ZAPADNOJ, SREDNJOJ I SJEVERNOJ EUROPI, 16. I 17. ST.

Okovratnik je odjevni predmet koji se nosi u Zapadnoj, Srednjoj i Sjevernoj Europi od sredine 16. stoljeća do sredine 17. stoljeća. (Slika 49., 50.) U povijesti postoji mnogo primjera koji pokazuju upotrebu nabora u odjeći kraljevske obitelji. Kraljica Engleske Elizabeta I (1533.-1603.) nosila je plisirani ovratnik koji se zvao *Ruff*, te je postao simbolom njezina doba. Bio je to kružni ovratnik napravljen od nabranog volana koji su nosili i muškarci i žene kako bi ukrasili i uokvirili svoja lica. Pravo umijeće u one dane. Oni su bili istančani zanatski proizvodi u svoje vrijeme. Krajem 16. stoljeća muškarci i žene su ukrašavali i oblikovali svoja lica kružnim nabranim krutim ogrlicama, izrađenim od čipke i muslina, a ponekad i ukrašenim biserima i dragim kamenjem. Valoviti oblik okovratnika izrađivali su se toplim metalnim cilindrima, koji su se koristili svaki put kada se tkanina morala oprati, izgubivši svoj oblik i volumen. *Plisse* se alternativno koristio i za ukrašavanje tunika i košulja, šešira, lisica, traka i rubova suknji. Okovratnik se razvio iz malog nabora tkanine na vratu košulje. Oni su služili kao promjenjivi komadi tkanine koja se i sama mogla prati odvojeno, dok su se nosiljka ili haljina zadržavali na dekolteu. Ukočenost odjeće prisilila je uspravan položaj, a njihova nepraktičnost dovela ih je do toga da postanu simbol bogatstva i statusa. Okovratnici su uglavnom bili napravljeni od platnenog batista, ukočeni sa škrobom (ukručivanje) uvezenim iz zemalja *Low Countries*. Također, okovratnici su katkad bili izrađeni isključivo od čipke. Međutim, čipka je bila skupa s obzirom da je bila nova tkanina, razvijena početkom 16. stoljeća. Veličina okovratnika se povećavala kako je stoljeće trajalo. "Deset metara je dovoljno za okovratnike na vratu i ruci" kao novogodišnji dar koji su njezine dame napravile za kraljicu Elizabetu 1565. godine, ali otkriće škroba (ukručivanja) omogućilo je da se okovratnici šire bez gubitka oblika. Kasniji okovratnici bili su odvojena odjeća koja se mogla oprati, uštirkati i postaviti u složene figurice od osam komada korištenjem grijaćih glačalica. Okovratnici su često bili obojeni tijekom ukručivanja, a biljne boje su koristile okovratnik za žutu, ružičastu ili ljubičastu boju. Svijetloplava boja također se može dobiti upotrebom kobaltno plave boje, iako je Elizabeta I uzela ovu boju i izdala je kraljevsku povlasticu: "Zadovoljstvo Njezinog Veličanstva je što niti jedan od njezinih podanika neće koristiti ili nositi plavi škrob, budući da je plava boja boje Škotske ..." Postavljanje i održavanje strukturiranog i voluminoznog oblika okovratnika može biti izuzetno teško zbog promjena u tjelesnoj toplini ili vremenskim prilikama. Iz tog razloga, oni se mogu nositi samo jednom

prije gubitka oblika. U najekstremnijem, okovratnici su bili širi ili zvijezdasti okovratnici *cartwheel ruffs*, koji su zahtijevali okvir od žice koji se zove podupirač za držanje pod modernim kutom. Okovratnik bi mogao otežati jesti tijekom obroka. Početkom sedamnaestog stoljeća okovratnici su izlazili iz mode u Zapadnoj Europi.²³

Slika 49. Michiel Van Mierevelt,
Portret žene, 1628.

Slika 50. Michiel Jansz. van Miereveldt, *Portret žene, 1623.*

²³ <https://threadstories.co/the-story-behind-pleating/>

4.3. BESMRTNI PLISSE DIZAJN MARIANA FORTUNYA

Osim što je bio izvrstan dizajner također je stvorio nove metode tekstila i načine tiska na tkaninama. Dostignuća po kojima je Fortuny najpoznatiji su u području modnog dizajna. Njegova supruga Henriette Negrin bila je iskusna krojačica koja je pomogla izraditi njegov dizajn *Delphos gown*. Fortuny se pamti po jarko obojanim plisiranim haljinama. Bio je eklektičan kolekcionar svakodnevnih predmeta i umjetničkih djela izvedenih iz svake faze umjetničke evolucije i organizator predavanja, koncerata i diskusija. Nadahnuvši se istočnim tapiserijama i grčkim ogrtačima, počeo je dizajnirati naborane haljine i ogrtače posebnom tehnikom nabiranja koju je izumio i patentirao 1909. godine. To su bile haljine u obliku valjka, širokih ogrlica, rukava od šišanja i podesivih užadi na ramenima. Mletačke staklene perle koristile su se i kao ukrasi, i utezi za držanje haljina, tako da su se držale za formu tijela. Točna metoda plisiranja bila je strogo čuvana tajna koja uključuje toplinu, pritisak i keramičke šipke, koja se nikada nije ponovila. Fortunyjev proces nabiranja napravljen je i ručno načinjen sam od sebe: sagradio je dva voska s uskim žljebovima koji su se mogli zagrijati i koristiti za prvo bojanje tkanine, prema vlastitoj paleti boja, a zatim je pomicao tkaninu između dva cilindra. Rezultat je bila superelastična, sjajna i geometrijski naborana površina. Stroj i paleta boja bili su patentirani, ali je i dalje trajao problem trajnog pričvršćivanja nabora tako da se haljina može oprati. Fortuny je crpio iz stilova prošlosti za svoj modni dizajn, inspiriran laganom, prozračnom odjećom grčkih žena koje su se držale za tijelo i naglašavale prirodne obline i oblik ženskog tijela. U svojoj Palazzo izmislio je *Delphos* haljinu, temeljenu na starom grčkom stilu i *Knossos* šal, svileni šal koji je također inspiriran antikom. **(Slika 51., 52.)** Fortunyjeve *Delphos* haljine smatrale su se revolucionarnim u vrijeme kada su korzeti bili neugodnost za žene. Haljina *Delphos* bila je fino nabrana svilena haljina koju je oko 1907. godine stvorila Henriette Negrin i njezin suprug Mariano Fortuny y Madrazo (1871.-1949.) Izradili su je do oko 1950.godine. Nadahnut je i nazvan po klasičnom grčkom kipu, vozaču kočije iz Delphija. Namjera haljine bila je pokazati prirodne krivulje ženskog tijela. Mora se nositi bez donjeg rublja kako se ne bi mijenjala valovitost oblika. Zato što je *Delphos* bio namjerno pozivanje na *hiton* drevne Grčke, a sam *hiton* je bio oblik donjeg rublja. Izvorno je zamišljena kao neformalna odjeća ili *tea gown* za nošenje isključivo u privatnosti doma. Lauren Bacall nosila je vintage crveni *Delphos* za Oscare 1978. Ove su haljine bile poželjne i kao kolekcionarski komadi stare odjeće od 1970-ih godina, a jedna je

prodana za svjetski rekordnu cijenu od 10.000 dolara u prosincu 2001. godine. Na obje vrste haljina *Delphosu* i *Peplosima*, staklene Murano perle su nanizane na svilenu vrpču duž svakog šava. Kuglice služe kao funkcionalna svrha, kao i dekorativna, budući da izvlače laganu svilu odjeće kako bi osigurale glatko prijanjanje, pojačavajući prirodni ljudski oblik.²⁴

Slika 51. Mariano Fortuny, *Delphos*, 1907.

Slika 52. Mariano Fortuny, *Peplos*, 1910.

²⁴ <https://www.britannica.com/biography/Mariano-Fortuny-Spanish-Italian-multimedia-artist-1871-1949>

5. PRAVILNO NABIRANJE U SUVREMENOJ MODI

U brzom potrazi za definicijom *plissea*, većina rječnika (nabiranje, nabor) daje teksturu u svojoj primjeni na svijet mode. Posljednjih godina tekstura je proširila svoju domenu, postajući puni trend ne samo mode, već dizajna i arhitekture. Iris Van Herpen je jedna od najpoetičnijih modnih dizajnerica današnjice. Oslanjajući se na ručno rađene *plissee* stvara odjevne predmete čarobne aure, a kolekcije poput eskapizma otkrivaju nadrealne i maštovite oblike.²⁵ To je umjetnički pristup koji stvara organski ćudljiv učinak. O svojoj kolekciji *Shift Souls* Iris Van Herpen govori: „kolekcija je rezultat višemjesečnog eksperimentiranja, istraživanja i umjetničkog rada nadahnutog prvim primjercima nebeskih karata i *cybrid-a*“ (hibrida čovjeka i životinja).²⁶ Danas *plisse* nosi konotaciju suvremene elegancije i senzualnosti, protežući od *haute couture* Iris Van Herpen do *pret-a-portera* Issey Miyakea. 1989. godine, Issey Miyake vizionarski japanski modni dizajner počeo je razrađivati modele koji uključuju plisiranu tkaninu u dugo istraživanje ovog materijala, koje je kulminiralo brendom *Pleats Please*. Plisirani oblici i svijetle boje, često posuđene od ulične, zajedno se stvaraju linije filozofije koja izražava spoj prizvodnje, inovativne tehnologije i savršene nosivosti. Grafički dizajner Taku Satoh je nadahnut radom Isseyja Miyakea i morskim životinjama za svoj vizualni projekt *More*. **(Slika 53., 54., 55.)** Projekt prikazuje posebnu plisiranu tkaninu u obliku morskih životinja, a dodan je u seriju pokrenutu 2014. povodom 20. godišnjice brenda. Zahvaljujući svojim živim bojama i fluidnim pokretima, plutajuća hobotnica, meduza i morski konj (zajedno s mnogim drugim stanovnicima oceana) animirat će grafiku prikazanu u trgovini i na markiranim torbama, savršeno ilustrirajući suštinu *plisea* Issey Miyake. Ispiriran tehnikom nabiranja, 2008. godine japanski dizajner Nendo stvorio je prototip svoje stolice *Cabbage*. **(Slika 56.)** Taj održivi stolac izrađen je od otpadnog materijala industrije. Recikliravši papire korištene za stvaranje nabora na tkanini, Nendo je uspio oživjeti posve novi projekt arhitektonskog dizajna. U njemačkom studiju Besau-Margue, dizajneri Eva Marguerre i Marcel Besau udružili su se s Furstenbergom kako bi stvorili *Plisago* **(Slika 57.)**, mali okrugli stol predstavljen na *Maison et Objet* 2019. godine, koji sadrži dva međusobno povezana stožca ukrašena naboranim stranama i dijamantnim vrhom. “ Želimo predstaviti mekoću, poetičnost, nježnost, senzualnost, krhkost porculana i

²⁵ https://www.elledecor.com/it/best-of/a26330181/trend-fashion-architecture-design-2019-pleats/?fbclid=IwAR1GUVZgA6YDWZqrmzrqvF_JwUCAft8F7S1qgQ-IOoaAE13qSvhroNAP8uA

²⁶ https://www.elledecor.com/it/best-of/a26330181/trend-fashion-architecture-design-2019-pleats/?fbclid=IwAR1GUVZgA6YDWZqrmzrqvF_JwUCAft8F7S1qgQ-IOoaAE13qSvhroNAP8uA

na taj način su našem bočnom stolu dali mekan tekstilni karakter“. Dizajnerski dvojac je objasnio „*Plissei* objedinjuju ove aspekte“. Nabačen je *plisse* i na staklo, zahvaljujući eksperimentiranju modnog i industrijskog dizajnera Maurizio Galantea koji je dizajnirao luster *Plisse Cloud*. (Slika 58. i 59.) Plisirana tekstura omotava i interijere. Nabrani zidovi u izložbenom salonu *Aquazzura u srcu Sohoa* dolaze od dizajnerskog dueta Emila Humberta i Cristophea Poyeta. Projekt inspiriran živopisnim paletama boja Dorothy Draper djeluje kao pozadina luksuznom nizu namještaja i cipela, a nabrani zeleni zidovi stvaraju delikatnost baršunastih zavjesa u kazalištu. Građevinski eksterijeri također se oslanjaju na motiv s *plisseom*. U Kamenom vrtu u Bejrutu Lina Ghotmeh preuzima stambenu zgradu i umjetničku galeriju koja je postala metafora libanonskog grada i njegove povijesti. Novi toranj u izgradnji uzdiže se kao skulptura, sa prozorima različitih veličina i oblika u kojima se nalaze vrtovi i drveće. Fasada je kamena a i rukom klesana u oblik *plisse*. U daljnjem tekstu analizirat ću upotrebu plisiranja u suvremenoj modi na primjerima Roberta Cappucia, Issey Miyakea, Yunya Watanabe i Viktor & Rolf.²⁷

Slika 53. Taku Satoh *Pleats please „Sea“*

Slika 54. i 55. Taku Sahos *Pleats please „Sea“*

²⁷ https://www.elledecor.com/it/best-of/a26330181/trend-fashion-architecture-design-2019-pleats/?fbclid=IwAR1GUVZgA6YDWZqrmzrqvF_JwUCAft8F7S1qgQ-IOoaAE13qSvhrNAP8uA

5.1. SLOBODNI VOLUMEN U PRAVLINIM NABORIMA - ROBERTO CAPPUCI

Na ovim primjerima fotografija koje sam prikazala su haljine u X silueti. Capucci koristi puno volumena u svojoj odjeći kako ispod struka tako i iznad struka. Masa je sastavljena od različitih usmjerenih dijelova. Prostor ulazi u masu, stvorena je dinamična kompozicija. Volumen i prostor su izjednačeni, oba tvore i obavijaju odjevno oplošje tako da bi rekla da su pozitivan i negativan prostor od jednake važnosti na prikazanim fotografijama Capuccijevih haljina. Ali se općenito kod njegovog dizajna pronalaze haljine kod kojih prevladava pozitivan volumen. Dominiraju tople jarke boje u kombinacijama s bijelom i pogotovo s crnom. Koristi čiste boje i naglašene su različitosti boja u kontrastu boje naprama boji, također nailazimo na kontrast svijetlih i tamnih tonova bijele, sive i crne. Ima puno pravilnih zakrivljenih linija koje se ponavljaju i koje su simetrične. Površina ovisi o materijalu, uglavnom je nabrana negdje hrapava, negdje glatka ovisi o naboru. (Slika 56., 57., 58., 59.)

Slika 56. Roberto Capucci, *Haute Couture*, 2010.

Slika 57. Roberto Capucci, *Haute Couture*, 2010.

Slika 58. Roberto Capucci, skulptura, 1980.

Slika 59. Roberto Capucci, skulptura, 1980.

Kreacije Roberta Capuccia se smatraju tekstilnim skulpturama. Odbijajući se ograničiti na cilindrične oblike koji prate žensko tijelo, on na svojim haljinama često koristi kvadratni oblik kutije kojim nekad naglašava tijelo koje ih nosi, a ponekad pretjeruje, zapravo karikira ono što se nalazi pod tkaninom. Svaka haljina ili tunika u njegovoj najpoznatijoj kolekciji (onoj baziranoj na obliku kutije) imala je po dva bočna šava odmaknuta od tijela i ukružena u pravokutni oblik. Haljine izgledaju poput krinolina reformiranih u nekakav futuristički oblik. Radi se skulpturalnoj odjeći. Koja je je ekstragavantna, prikazuje osebnost i odstupanje od svakodnevnog. Standardne plisirane forme koristi na neuobičajen način, a dominiraju tople boje. Djeluje kao da crpi svoju inspiraciju iz viktorijanskog doba, koristi korzete i voluminozne haljine, a poznat je i po upotrebi neuobičajenih medija, poput vrtnog šljunka, slame, plastike... Samozatajni genij koji nikad nije želio slavu prvi puta izlaže u muzeju 1970, na *Nymphaeum of Museo di Arte Etrusca* u Villi Giulia, a od 1980. više ne nastupa na sezonskim modnim pistama već izlaže samo kada je spreman. Svojom izložbom "*Roberto Capucci l'Arte Nella Moda - Volume, Colore e Metodo*", otvorenom u Palazzo Strozzi u Firenci 1990. obilazi neke od najvažnijih muzeja svijeta uz veliku hvalu kritike i publike. Na Venecijanskom bijenalu 1995. godine nastupa, a 2005. godine osniva *Fondazione Roberto Capucci* sa ciljem konzervacije svoje arhive sa preko 400 povijesnih haljina, 500 potpisanih ilustracija, preko 22000 originalnih crteža i mnoštvo fotografija i drugih medijskih izdanja.²⁸

²⁸ http://www.fondazionerobertocapucci.com/news_en.htm

5.2. FLEKSIBILAN I JEDNOSTAVAN DIZAJN - ISSEY MIYAKE, *PLEATS PLEASE*

Fotografije koje sam prikazala su plise haljine i hlače Issey Miyakea na kojima su prikazane I siluete i jedna A silueta kod plise majice i plise suknje. Odjeća ima malo volumena, uglavnom pada uz tijelo, na jednoj fotografiji uopće nema volumena te je odjeća skroz pripijena uz tijelo. Masa sa svih strana djeluje jedinstveno, zatvoreno, statično. Omeđena je ravnim plohami, koje se sastaju u oštre bridove na dnu odjeće. Prostor opkoljava masu ali ne učestvuje aktivno u obliku odjeće. Rekla bi da se radi o pozitivnom prostoru odjevnog oplošja jer nema šupljina i otvora. Uglavnom je odjevni predmet u jednoj boji tj monokromatski, češće u tamnim nijansama boje. Nalazimo i kontraste u različitim jarkim bojama. Linije su ravne, vertikalne i horizontalne. Površina je hrapava plisirana, takva je zbog materijala. (Slika 60., 61., 62., 63., 64., 65.)

Slika 60. Issey Miyake, plise haljina

Slika 61. Issey Miyake, plise haljina

Slika 62. Issey Miyake, plise hlače

Slika 63. Issey Miyake, plise hlače

Slika 64. Issey Miyake, plise majica i suknja

Slika 65. Issey Miyake, plise majica i hlače

Krajem 1980-ih Issey Miyake počeo je eksperimentirati s novim metodama plisiranja koje bi omogućile i fleksibilnost kretanja nositelja, kao i jednostavnost njege i proizvodnje. Odjeća se prvo reže i ušije, a zatim stisne između slojeva papira i unese u toplinsku prešu, gdje se nabire. "Memorija" tkanine drži nabore i kada se odjevni predmeti oslobode iz papirnate čahure, spremni su za nošenje. Iz Issey Miyakeove tehnike plisiranja, gdje se materijali razvijaju iz jedne niti i nabori se dodaju nakon šivanja odjeće u formu nastala je kolekcija *Pleats Please*, lansirana 1993. godine. Odjeća je prvo izrezana i zašivena od tkanine koja je bila gotovo tri puta veća od gotove odjeće, a zatim umetnuta između papira i stavljena u stroj za nabiranje. Odjeća je bila vrlo funkcionalna i praktična, može se dobro uskladištiti i prenijeti, bez glačanja, strojno oprati i sušiti. Poliester je izrađen od plastike, ako plastična površina dođe u kontakt s izvorom topline, trajno se deformira. Zato je većina gotovih plisiranih tkanina izrađena od poliester: i to je nešto što će nam pomoći da se bez napora pobrinemo za ovu odjeću. Ona se uopće ne zgužva, čak ako se koristi svaki dan. *Pleats please*, sada kao samostalni brend odražava temeljni koncept japanskog dizajnera da "dizajn nije za filozofiju, već za život" i nastavlja se razvijati danas. Eksperimentalna tehnika - koja je prvi put viđena u kolekciji 1988. donosi fluidnost i suvremenost podcijenjenim haljinama i odjelima, kombinirajući raznovrsnost i funkcionalnost. Godine 1994. i 1999. Miyake je prenio dizajn muške i ženske kolekcije svom suradniku, Naokiju Takizawi, kako bi se mogao posvetiti puno radno vrijeme istraživanju i eksperimentiranju. Naoki Takizawa otvorio je vlastiti brend 2007. godine koji je podržala Issey Miyake Group i zamijenio ga je kao kreativnog direktora Dai Fujiwara koji je do 2012. vodio Kuću Issey Miyakea. Miyamae je glavni dizajner ženske kolekcije, a Yusuke Takahash je dizajnirao mušku liniju. Od 2012. Issey Miyake jedan je od direktora 21 DESIGN SIGHT, prvog japanskog muzeja dizajna. Od ožujka 2016. najveća

retrospektiva njegova rada organizirana je u Nacionalnom centru za umjetnost u Tokiju, gdje slavi 45 godina karijere. Vizualni efekt je takav da se čini kao da se odjeća kreće (naglašava pokret). Nema velikog šarenila, dobar dio njegovih kreacija je monokromatski. Koristi se krivuljama i geometrijskim oblicima te pravilnim *plisseom* i *Fortunyevim* naborima. *Pleats Please* kolekcija je jednostavnog kroja, upotrebljava lagane materijale koji ostavljaju dojam lepršavosti. Tkanine su šarene s oblikom i teksturom, rezultat je lagan, ali definiran, slobodno pada, ali je visoko konstruiran.²⁹

²⁹ <https://www.scmp.com/lifestyle/fashion-luxury/article/2072328/how-issey-miyakes-innovative-pleats-continue-inspire>

5.3. NEOČEKIVANI IZGLED NA SASVIM KLASIČNOM KROJU - YUNYA WATANABE

Ono što je prikazano na fotografijama koje sam stavila od dizajnera Yunya Watanabea je u obliku A siluete. Volumena ima malo, a odjeća ide uz tijelo pa se lagano širi od tijela. Masa djeluje zatvoreno i statično, omeđena je ravnim plisiranim plohamama koje prate njezine pregibe i sastaju se u oštre bridove. Ima više pozitivnog prostora s ponekim malim šupljinama, negativnog prostora uopće nema. Boje koje se koriste su tamne koje se koriste same ili s uzorcima. Odjeća tj ogrtači na primjerima fotografija su jednobojni. Što se tiče kontrasta može se osjetiti dojam topline na bež ogrtaču i dojam hladnoće na crnom ogrtaču. Linije su zakrivljene i ostavljaju dojam lepršavosti. Većina zakrivljenih linija zatvara se u sebe i tvori razvedene plošne oblike koji se uklapaju jedan u drugi. Površina je glatka plisirana s dojmom mekoće. **(Slika 66. i 67.)**

Slika 66. Yunya Watanabe plise ogrtač

Slika 67. Yunya Watanabe plise ogrtač

Plisirana mu je odjeća jednostavnih i klasičnih krojeva, monokromatska ili diskretnog uzorka. To je odjeća za svakodnevnu upotrebu. Kolekcija jesen/zima 2015/2016 u kojoj koristi tehnike *plissea*, čini to na neočekivanim mjestima kao npr. šešir, okovratnici... Odjeća djeluje formalno, ali kao da je izvedena iz ulične mode. Izgled joj je s naznakama punka i goth stila, upotreblja zakovice, na nekima od tih kreacija je teško razlučiti dali se radi o *plisseu* ili pletivu.³⁰

³⁰ https://www.net-a-porter.com/ch/en/product/1080664/junya_watanabe/asymmetric-pleated-pinstriped-wool-blend-tunic

5.4. NEUOBIČAJENI MATERIJALI U MODNIM KOLEKCIJAMA VIKTORA & ROLFA

Prikazane fotografije odjeće dizajnirane od modne kuće Viktor&Rolf su obliku A,T,X silueta. Neka odjeća ima puno volumena, a neki primjeri sasvim malo volumena. Kompozicija je simetrična. Odnos mase i prostora je grupiran u odnosu na tri osi, vodoravnu, okomitu i kosu. Time je stvorena složena kompozicija u kojoj su uz mase oblikovani i prostori. Odnos pozitivnog naprama negativnom prostoru odjevnog oplošja je veći, ima šupljeg prostora ali puno više ima pozitivnog volumena. Boje koje koriste su najčešće sivi tonovi, ali također koriste svijetle nijanse u raznim bojama, crnu i bijelu također. Kontrast boje prema boji i kontrast svijetlo-tamno se može vidjeti na njihovim revijama. Linije su pravilno zakrivljene i ravne, postavljene horizontalno, vertikalno i ukoso. Površina se može naći kao hrapava, glatka i čvrsta metalna. (Slika 68., 69., 70., 71.)

Slika 68. Viktor & Rolf, proljeće/ljeto, 2019

Slika 69. Viktor & Rolf, plise suknja

Slika 70. Viktor & Rolf, jesen/zima, Pariz

Slika 71. Viktor & Rolf, jesen/zima, Pariz

Viktor & Rolf su dizajneri koji imaju istoimenu modnu kuću koja je specijalizirana za izradu konceptualnog i avangardnog dizajna. U kolekciji proljeće/ljeto 2010 koriste *plisse* radi

dobivanja volumena i oblika. U kolekciji proljeće/ljeto 2019 koriste naborani til na neuobičajenim mjestima kao npr. okovratnik, naramenice, volani... Bogato se koriste naborima u podsuknjama ili balerinskim haljinama, jedan od tih modela izgleda kao balerinska haljina, počinje na struku, a nastavlja se na drugoj strani tijela preko ramena ili npr. haljina kojoj je struk povučen na ramenima. U kolekciji jesen/zima 2017/2018 koriste *plisse* na neobičan način kao npr. kod pernatog futranog materijala koji je naboran u ogromne nabore.³¹

³¹ <https://blogs.wsj.com/runway/2011/03/05/viktor-rolf-turn-pleats-into-armor/>

6. VLASTITA KOLEKCIJA

Inspiracija pri stvaranju vlastite kolekcije bilo je iskušati se u raznolikim oblicima modne siluete. Koriste se siluete: A, X, Y, I. Odjeća kod A silueta s gornje strane figure uglavnom prati oblik tijela s negdje malim naznakama volumena u donjem dijelu dok je negdje od struka nastavljen veći volumen. U A siluetama je masa otvorenog tipa. Kod X i Y silueta masa djeluje zatvoreno s malo većim volumenom, dok kod I silueta nema baš volumena uglavnom je odjeća uz tijelo. Masa je takva da je cjelina posložena vertikalno. Pozitivan i negativan prostor je skoro ujednačen, s malo više naznaka pozitivnog prostora. Boja na radovima je tamna. Tehnika koju sam koristila je kemijska olovka, modre boje. Kontrast ovisi o tome gdje prodire svjetlost a gdje se zadržava sjena, dakle radi se o kontrastu svijetlo-sjena. Linije se pružaju dijagonalno horizontalno i vertikalno, po karakteru su negdje valovite, negdje ravne. Na nekim mjestima su zbijene, dok se na nekim drugim mjestima razilaze, ovisi o *plisse* površini i širini nabora. Najčešće koristim harmonika nabore pogotovo na A silueti i I silueti da se stekne dojam proširivanja oblika prilikom kretanja i lepršavosti. Dok na X i Y siluetama koristim nabore noževa da se stekne dojam čvrstog kalupa.

Prilog I

Prilog II

Prilog III

Prilog IV

7. KONSTRUKCIJA I MODELIRANJE

Konstrukcija temeljnog kroja haljine rađena je iz knjige „Tehnike konstruiranja i modeliranja odjeće“. Temeljni kroj ženske haljine izrađen je u veličini 40 s pripadajućim tjelesnim mjerama pomoću kojih su izračunate konstrukcijske mjere.

Odjevna veličina: 40

Tjelesna visina	Tv	168 cm
Opseg grudi	Og	92 cm
Opseg struka	Os	74 cm
Opseg bokova	Ob	98 cm

Tablica 1. Glavne tjelesne mjere

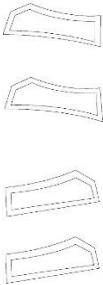
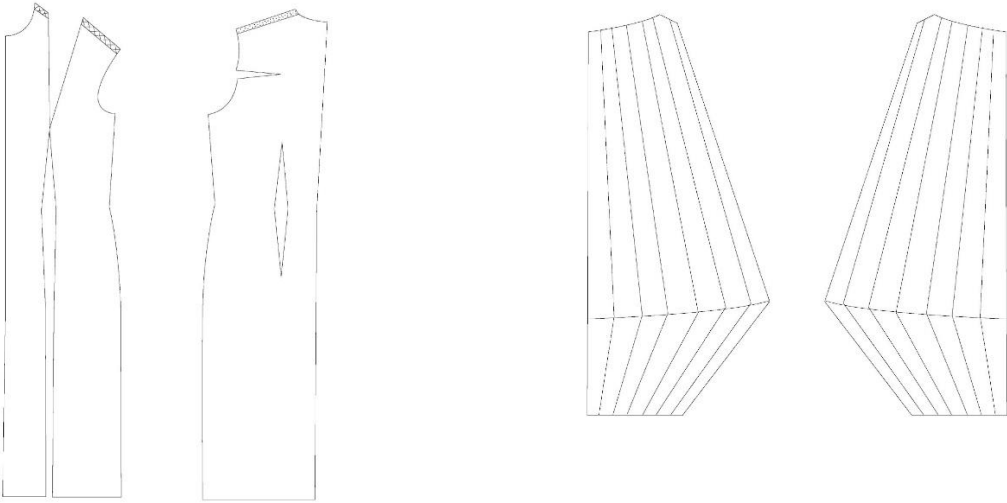
Dubina orukavlja	Do	$1/10 \text{ Og} + 10,5 \text{ cm}$	20,70 cm
Duljina leđa	DI	$1/4 \text{ Tv} - 1 \text{ cm}$	41,00
Visina bokova	Vb	$3/8 \text{ Tv}$	63,00 cm
Duljina kroja	Dk	$5/8 \text{ Tv}$	105,00 cm
Širina vratnog izreza	Švi	$1/20 \text{ Og} + 2 \text{ cm}$	6,60 cm
Visina prednjeg dijela	Vpd	$DI + 1/20 \text{ Og} - 0,5 \text{ cm}$	45,10 cm
Širina leđa	Šl	$1/8 \text{ Og} + 5,5 \text{ cm}$	17,40 cm
Širina orukavlja	Šo	$1/8 \text{ Og} - 1,5 \text{ cm}$	11,70 cm
Širina grudi	Šg	$1/4 \text{ Og} - 4 \text{ cm}$	20,50 cm
Širina struka	Šs	$1/4 \text{ Os} - 1 \text{ cm}$	17,50 cm

Tablica 2. Konstrukcijske mjere

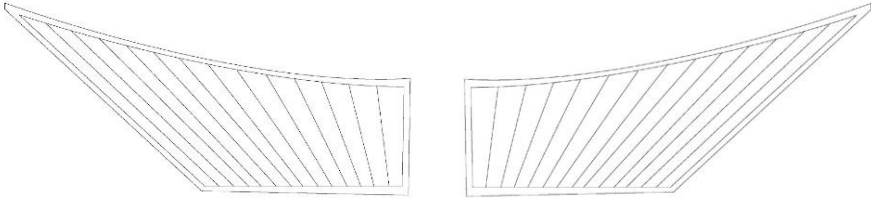
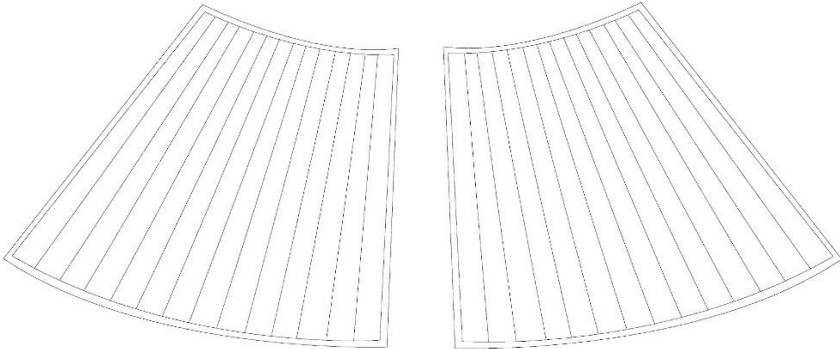

1. Haljina za koju je postavljen temeljni kroj i modelirani dio kroja

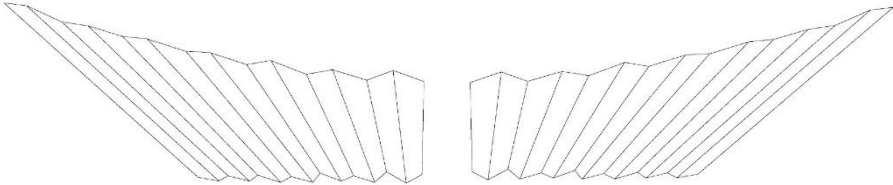
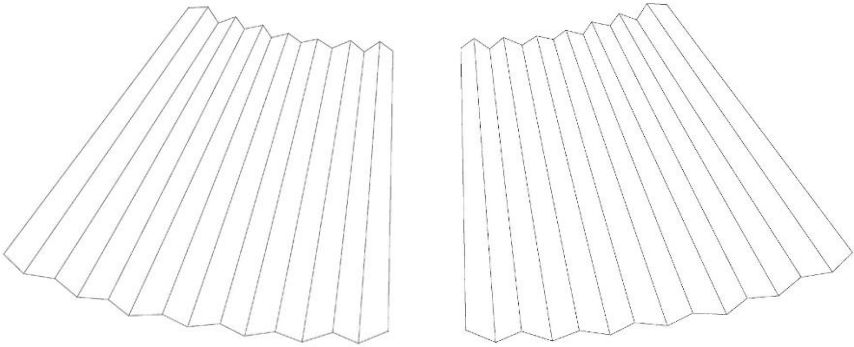
Prilog I

Prilog II

Prilog III

8. ZAKLJUČAK

Možemo zaključiti da je moda oblik ljudskog izražavanja umjetnosti. Cilj ovog rada je dizajniranje kolekcije odjeće temeljene na A, X, Y, I siluetama koje nastaju uvažavanjem estetskih karakteristika pravilnog nabiranja. Došla sam do zaključka da se *plisse* pojavljuje u mnogo oblika i u svim vremenskim dobima. Pravilne nabore pronalazimo još u starom Egiptu i u antičkoj Grčkoj i Rimu. Bogato nabrani i raskošni okovratnici u doba kraljice Elizabete su bili jako popularni u to vrijeme. Kako i tada tako i danas *plisse* je cijenjen za visoke slojeve društva. Moderna povijest tehnika pravilnog nabiranja počinje kod Mariana Fortunya koji je bio inspiriran grčkim haljinama i koji vraća *plisse* u modu. Suvremeni dizajneri plisirane odjeće su napravili zanimljiv odmak. *Plisse* odjeća Roberta Capuccia je ekstragavantna, prikazuje osebnost i odstupanje od svakodnevnog. Issey Miyake počeo je razrađivati modele koji uključuju plisiranu tkaninu u dugo istraživanje ovog materijala. Dok je kod Yunya Watanabea plisirana odjeća jednostavnih i klasičnijih krojeva. Viktor & Rolf su duo koji se oslanja na kazališne i performativne modne piste te su poznati po svom avangardnom dizajnu. Da se primjetiti da u suvremenoj modi *plisse* postaje puni trend mode, ali ne samo mode već i u dizajnu i arhitekturi. Zaključak do kojeg sam došla u vlastitom istraživanju je da je *plisse* uvijek u modi te da se od *plissea* može izrađivati skulptura i da *plisse* može izgledati kao umjetničko djelo, može biti upotrebljen u kostimografiji ili kao performativni oblik, također se može izrađivati lijepa i udobna odjeća za svakodnevnu upotrebu, poput obične svakodnevne ulične odjeće te poput svakodnevne poslovne odjeće. U svijetu odjeće kao kreacija se može ispunjavati u različitim smjernicama, u modnom dizajnu lijepo i fino izgleda kao nosiva odjeća, u kostimografiji može iznenaditi različitim osebnim upotrebama u kostime, te kao tekstilni dizajn može biti izrađen od različitih zanimljivih materijala poput metala, gume, tila...

9. LITERATURA:

- Arnold, Janet: *Patterns of Fashion: the cut and construction of clothes for men and women 1560–1620*, Macmillan 1985. Revised edition 1986. ISBN 0-89676-083-9 25.08.2019.
- Arnold, Janet: *Patterns of Fashion 1 (cut and construction of women's clothing, 1660–1860)*, Wace 1964, Macmillan 1972. Revised metric edition, Drama Books 1977. ISBN 0-89676-026-X. 25.08.2019.
- Kohler, Carl: *A History of Costume*, Dover Publications reprint, 1963, ISBN 0-486-21030-8 25.08.2019.
- Owen-Crocker, Gale R., *Dress in Anglo-Saxon England* revised edition, Boydell Press, 2004, ISBN 1-84383-081-7 25.08.2019.
- Picken, Mary Brooks, *The Fashion Dictionary*, Funk and Wagnalls, 1957. (1973 edition ISBN 0-308-10052-2) 25.08.2019.
- Tozer, Jane and Sarah Levitt, *Fabric of Society: A Century of People and their Clothes 1770–1870*, Laura Ashley Press, ISBN 0-9508913-0-4 25.08.2019.
- <http://www.afashionhistory.com/fashion-history/4-key-moments-in-the-history-of-the-pleated-dress/> 25.8.2019.
- <http://ecosalon.com/the-history-of-pleats-in-fashion-stella-mccartney-440/> 25.8.2019.
- <https://www.scmp.com/lifestyle/fashion-luxury/article/2072328/how-issey-miyakes-innovative-pleats-continue-inspire> 25.8.2019.
- <https://www.archivist.cc/text/lisa-osborne-pleats-and-folds> 16.09.2019.
- file:///C:/Users/Korisnik/Desktop/Plise%20povijesni%20dio/Pleating%20_%20fabric%20design%20_%20Britannica.com.html 16.09.2019.
- <https://www.businessoffashion.com/education/fashion-az/pleats> 16.09.2019.
- <https://www.maisonbarbagli.it/en/history-of-pleating/> 16.09.2019.
- <https://threadstories.co/the-story-behind-pleating/> 16.09.2019.
- <https://www.blue17.co.uk/vintage-blog/vintage-pleating/> 16.09.2019.
- <https://sewguide.com/types-of-pleats/> 16.09.2019.
- <http://isntthatsew.org/pleats/> 16.09.2019.
- <https://superbalist.com/thewayofus/2017/04/17/plisse-trend/10283> 16.09.2019.
- https://www.elledecor.com/it/best-of/a26330181/trend-fashion-architecture-design-2019-pleats/?fbclid=IwAR1GUVZgA6YDWZqrmzrqvF_JwUCAft8F7S1qgQ-IOoaAE13qSvhroNAP8uA 16.09.2019.
- http://www.fondazionerobertocapucci.com/news_en.htm 16.09.2019.

- <https://www.scmp.com/lifestyle/fashion-luxury/article/2072328/how-issey-miyakes-innovative-pleats-continue-inspire> 25.08.2019.
- https://www.net-a-porter.com/ch/en/product/1080664/junya_watanabe/asymmetric-pleated-pinstriped-wool-blend-tunic 16.09.2019.
- <https://blogs.wsj.com/runway/2011/03/05/viktor-rolf-turn-pleats-into-armor/> 16.09.2019.
- <https://hr.ladyfashion.info/4371-mariano-fortuni-dresses-and-curriculum-vitae.html> 19.11.2019.
- Ujević, Darko; Rogale, Dubravko; Hrastinski, Marijan: Tehnike konstruiranja i modeliranja, Zagreb, Zrinski d.d, 2010.
- Katović, Drago; Bischof Vukušić, Sandra; Soljačić, Ivo; Grancarić, Ana Marija: Osnove oplemenjivanja tekstila, Zagreb, 2006.
- Domjanov, Jadranka: Likovna umjetnost, Školska knjiga

10. IZVORI SLIKOVNOG MATERIJALA:

- https://www.google.com/search?hl=en-HR&sxsrf=ACYBGNTIis6feK7rPFTNAaz3NPkthzOuUQ:1575488426815&q=%D0%BF%D0%BB%D0%B8%D1%81%D1%81%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D0%B0%D1%8F+%D1%8E%D0%B1%D0%BA%D0%B0+2018+%D1%84%D0%BE%D1%82%D0%BE&tbm=isch&tbs=simg:CAQSkwEJSN4hZocdWxkahwELEKjU2AQaAAwLELCMpwwgAYgpgCAMSKMsQhw_1mG4gQ0Ru3HcwQ1hLaGtKs6jv3O_1g7xjDiMOMw6zvDO-Ew1zsaMJeEoHwZcuYkH01eXb9fW1yFJsx5RkXpyZoctNApoHdhdkLj9Ag5hRQ9KaNs98xGSAEDAsQjq7-CBoKCgglARIEyS8RJAaw&sa=X&ved=2ahUKEwi3upz35zmAhWv-ioKHRlrBYsQwg4oAHoECACQJw&biw=1366&bih=625#imgrc=iWiukS3hF9cczM 04.12.2019.
- https://www.google.com/search?hl=en-HR&sxsrf=ACYBGNSh5i3Au9MfX-qwvsXTZaLb6ZQdLA:1575488514583&q=loie+fuller+skirt+dancing&tbm=isch&tbs=simg:CAQSkwEJSueLCDjHztoahgELEKjU2AQaAAwLELCMpwwgAYQpFCAMSJ5AGuQ-PBpYSpR2mHY0QjQ_1FAn_1hJKcugi6NJLojjSOBLr8l5ivEJRow6sFhPWxAbZhVXrHo9gSFz1ai2p24X9am5lgiKYJp3BSUTwP6EinjLYRxi4xXeDKHIAQMCxCOrv4IGgoKCAgBEgRAMEYTDa&sa=X&ved=2ahUKEwjapomK4JzmAhWYAxAIHVm5AWgQwg4oAHoECAUQJw&biw=1366&bih=625#imgrc=Eqfz8bfwazk8nM 04.12.2019.
- https://www.google.com/search?hl=en-HR&sxsrf=ACYBGNRLniQea8WhwHy4R7WA0YjqFpJ9vA:1575489384147&q=blouse&tbm=isch&tbs=simg:CAQSkwEJ7gbAY3y3AM4ahwELEKjU2AQaAAwLELCMpwwgAYgpgCAMSKMkQwQKEB8sbzBvNG8IChwLKENgSxzDIJd4w4jDHJckw8zvGMOYrzSUaMM8X0GKsNe98UhDrPXQ5HANAF_1dibj3q1FHa2dgweTUvaa7XY0QBHqSOuNtpLY0_11CAEDAsQjq7-CBoKCgglARIE7aGRuQw&sa=X&ved=2ahUKEwj9uo45zmAhXm-ioKHcsJAL0Qwg4oAHoECAUQJw&biw=1366&bih=625#imgrc=FicgnybZtianRM 04.12.2019.
- https://www.google.com/search?hl=en-HR&sxsrf=ACYBGNRdt6X9bY3MWesPOqRl8jR-A3l4Yg:1575489508619&q=honeycomb+smocking&tbm=isch&tbs=simg:CAQSkwEJeYuTK4qPqkAahgELEKjU2AQaAAwLELCMpwwgAYQpFCAMSJ44J2gcFkwjVA9kH2gPbA8YJiQbtNew16yflJ-cn1yJzJ-kn7DeuJxowKO7YAu5S3GA405IFVzDEGRBmrnBTbl6SqP0Yfvf7YRZBEWDO8bAYFcu5i7AQlp6ilAQMCxCOrv4IGgoKCAgBEgR_1bMKnDA&sa=X&ved=2ahUKEwimx4jk45zmAhXMs4sKHZIQB7AQwg4oAHoECACQJw&biw=1366&bih=625#imgrc=mh_1LuK7RFLI2M 04.12.2019.
- <https://blog.fabrics-store.com/2018/06/05/sewing-glossary-how-to-sew-box-pleats-tutorial/> 04.12.2019.

- <https://www.google.com/search?hl=en-HR&sxsrf=ACYBGNRMILWdMHJYBZUUtUqSB59f9CQVsA:1575489031349&q=make+cartridge+pleats&tbs=isch&tbs=simg:CAQSkgeJmF59uzWAJvEahgELEKjU2AQaAAwLELCMPwgaYQpfCAMSJ8sVgQT6CtkL-QqGHsoKrBXPCgPfkE015yehIIUi3inKNew3piigPxowNgs9NANKYWAsa3LGmFLE0LJ2Eqf kpejQtTP7RM2Gjy5-kWBr1TrMHLdFfcYtOVXEIAQMCxCORv4IGgoKCAgBEgRpG-mVDA&sa=X&ved=2ahUKEWjQmr6A4pzmAhWLxIsKHWm6Dd4Qwg4oAHOECACQJw&biw=1366&bih=625#imgrc=jg7cKdMNMe2xxM> 04.12.2019.
- https://www.google.com/search?hl=en-HR&sxsrf=ACYBGNTltDvTkw1zy3hnnwReaHntTvQJiEg:1575489157407&q=fluted+pleats&tbs=isch&tbs=simg:CAQSkwEJq7U4pcx7-5AahwELEKjU2AQaAAwLELCMPwgaYgpgCAMSKK8DwwH5F5cLwgGWC8QBmgvNDMABYjXHNYM18yfOJck13CffK8U11icaMIIZGot3QO9PBuHXO1M1BZ5kuHDPadB-3vrzoRU4AY9PKQAzkPkAxH17WzdE_1m35yAEDAsQjq7-CBoKCgglARIE4Tvtcgw&sa=X&ved=2ahUKEWj9lMy84pzmAhVywosKHSJJA-UQwg4oAHOECAGQJw&biw=1366&bih=625#imgrc=snYCbvDA3dGcCM 04.12.2019.
- https://www.google.com/search?hl=en-HR&sxsrf=ACYBGNQL_BY9_HyfwQe-8b93tx8NhEW6gQ:1575489209907&q=box+pleats+fabric+manipulation&tbs=isch&tbs=simg:CAQSkwEJr8TrZR3Y3KkahwELEKjU2AQaAAwLELCMPwgaYgpgCAMSKPEXAXDGf4B7BuDEp0FIQ2OGPwX3CfAIZAJoy-1J9snnyeNI8AI5isaMGZK-_1bEPOGBnmMvJs2q7oTMrTHS94UsQXlBwtlwkvlJXEIUdtSgo4nKOQdHs3pSayAEDAsQjq7-CBoKCgglARIEy2y4tww&sa=X&ved=2ahUKEWjyytDV4pzmAhVjo4sKHb6QB78Qwg4oAHOECACQJw&biw=1366&bih=625#imgrc=8Z2kBsXmpc40sM 04.12.2019.
- https://www.google.com/search?hl=en-HR&sxsrf=ACYBGNRpFMNCplcyxaAAcl8-SlaVt66UNQ:1575489314259&q=mariano+fortuny+pleats&tbs=isch&tbs=simg:CAQSkgeJt6914NGqEN8ahgELEKjU2AQaAAwLELCMPwgaYQpfCAMSJ6QB8gX1BacBDY8H4hLAD6UB-gXiJ-knoD_1ZMO8n7DfOJd8n7TWuNhowBHsjUR-gqqgDps9M881EpNtSRmsfRAfT7dE5R1lbVX3qjZEMeik88CHKwecahobHIAQMCxCORv4IGgoKCAgBEgTkLVaCDA&sa=X&ved=2ahUKEWjR07GH45zmAhWqtIsKHdwUBkcQwg4oAHOECAQQJw&biw=1366&bih=625#imgrc=7bxSyngfTx-JdM 04.12.2019.
- https://www.google.com/search?hl=en-HR&sxsrf=ACYBGNRLniQea8WhwHy4R7WA0YjqFpJ9vA:1575489384147&q=blouse&tbs=isch&tbs=simg:CAQSkwEJ7gbAY3y3AM4ahwELEKjU2AQaAAwLELCMPwgaYgpgCAMSKMkQwQKEB8sbzBvNG8lChwLKENGsXzDIJd4w4jDHJckw8zvGMOYrzSUaMM8X0GKsNe98UhDrPXQ5HANAF_1dibj3q1FHa2dgweTUvaa7XY0QBHqSOuNtpLY0_11CAEDAsQjq7-CBoKCgglARIE7aGRuQw&sa=X&ved=2ahUKEWjin9uo45zmAhXmioKHcsJAL0Qwg4oAHOECAUQJw&biw=1366&bih=625#imgrc=FicgnybZtianRM 04.12.2019
- <https://www.google.com/search?hl=en-HR&sxsrf=ACYBGNRdt6X9bY3MWesPOqRI8jR-A3l4Yg:1575489508619&q=honeycomb+smocking&tbs=isch&tbs=simg:CAQSkgeJeuTK4qPqkAahgELEKjU2AQaAAwLELCMPwgaYQpfCAMSJ44J2gcFkwjVA9kH2gPbA8YJiQbtNew16yflJ-cn1yJzJ->

kn7DeuJxowKO7YAu5S3GA405IFVzDEGRBmrnBTbl6SqP0Yfvf7YRZBEWDO8bAYFcu5i7
AQlp6ilAQMCxCOrv4IGgoKCAgBEgR_1bMKnDA&sa=X&ved=2ahUKEwimx4jk45zmAh
XMs4sKHZIQB7AQwg4oAHOECACQJw&biw=1366&bih=625#imgrc=mh_1LuK7RFLI2M
04.12.2019.

- https://www.google.com/search?hl=en-HR&sxsrf=ACYBGNQbAQ2pISd8gxFZAeDWvJBV55tHxg:1575489582004&q=ambrosius+holbein&tbs=isch&tbs=simg:CAQSlwEJq1ZfW9MlnrQaiwELEKjU2AQaBAgXCD0MCxXwjKclGmIKYAgDEijED_1QYlhmSDoMExQ_17GK008xiXGY8uwTrCOPeUoC6TLpUuny7EOr86GjDflQYoJ5ZaczmMVkPTg6_1FDa_1vI8XYmYh0v4500V7WrU4ElwuYSTEhYHIS7Tq_1Vr0gBAwLEI6u_1ggaCgoICAESBEvwhX0M&sa=X&ved=2ahUKEWjOyYeH5JzmAhUCmlsKHZ-pDZkQwg4oAHOECAGQJw&biw=1366&bih=625#imgrc=gWSTSLBVnsI9uM04.12.2019.
- https://www.google.com/search?hl=en-HR&sxsrf=ACYBGNSPyGGPY0kzLQhmPluMffQ-t27LpQ:1575489794966&q=gown&tbs=isch&tbs=simg:CAQSkgeJ9uZ2I6v5PZkahgELEKjU2AQaAAwLELCMPwgaYQpfCAMSJ_10FD9cS2BK1AccC0hLuEuoFkBLJMMcw4CTHO8U74TDGO8gw4jDgMBowUBRTgjaAobCmprf69hx7iHTPnzS6S4NJfTtLhzmpaMrqIUMPfinfBnf5ZpQUfRXglAQMCxCOrv4IGgoKCAgBEgT0pdcQDA&sa=X&ved=2ahUKEWjG2s3s5JzmAhUBqIsKHebRB2oQwg4oAHOECAGQJw&biw=1366&bih=625#imgrc=9g7kW26FBwZ61M04.12.2019.
- https://www.google.com/search?hl=en-HR&sxsrf=ACYBGNTblCoFcRVHng02xqcoO0cgQKBZNA:1575490003499&q=woolen&tbs=isch&tbs=simg:CAQSkwEJi73Sptz9kc4ahwELEKjU2AQaAAwLELCMPwgaYgpgCAMSKLwPogu9D9UDpAvUFqEL1gOIC6gLwyCSJlw6hSLfKakk2iuOJP4s4ysaMIn-MWhZ9-rDrobyOV1C7TbyZ-rXDTpuxgnuqlqdq_1BQvelCUugSWI463hJAutiK5iAEDAsQjq7-CBoKCggIARIEu2kZYww&sa=X&ved=2ahUKEWjfxoXQ5ZzmAhV6AxAIHQaDkYQwg4oAHOECAGQJw&biw=1366&bih=625#imgrc=zCARFvGibw5CmM04.12.2019.
- https://www.google.com/search?hl=en-HR&sxsrf=ACYBGNRD1_o8yTv8PaqwlqTdqkerfwUuw:1575490069619&q=gown&tbs=isch&tbs=simg:CAQSkwEJCnuGE0YAbKgahwELEKjU2AQaAAwLELCMPwgaYgpgCAMSKIOPkxmeGYEPlhmOD_1MYjA_10GlcO4SSGLoQuhS6DLsMwgi6jKN8kgS4aMFH9nQDDQsfurpUt4Xb-NspFaw3kyyhCcw0vgrjnz3S-fdQyJxnm6sSP_16Vff0uY0SAEDAsQjq7-CBoKCggIARIEcc7xlQw&sa=X&ved=2ahUKEWjXmCnv5ZzmAhXtk4sKHbS8CD4Qwg4oAHOECAGQJw&biw=1366&bih=625#imgrc=rF2ujP0gv-JBEM04.12.2019.
- https://www.google.com/search?hl=en-HR&sxsrf=ACYBGNREbe7vXi9ytU97v4nVEK8rK40fMg:1575490204833&q=robe+a+la+francaise&tbs=isch&tbs=simg:CAQSkwEJ4-jXhkpi-xEahwELEKjU2AQaAAwLELCMPwgaYgpgCAMSKIOPjA-OD4EP_1gSHDslQkxmcBccV4STDMIluvyXfJLojgS7AIMYI9jsaMEVdwgsz0u5MTW0kFgj9srDx6vt90JzR5FREoieyV_1e4zH_18OMmaswckBO4b9Y6bZSAEDAsQjq7-CBoKCggIARIEPcJNnAw&sa=X&ved=2ahUKEWjX_oWw5pzmAhVNpIsKHY5sCrUQwg4oAHOECACQJw&biw=1366&bih=62504.12.2019.
- <https://www.google.com/search?hl=en-HR&sxsrf=ACYBGNT5IQGikmRuCOkg4sDUfQfmnzPLTQ:1575490263188&q=jean+anto>

ine+watteau&tbs=isch&tbs=simg:CAQSkwEJ6K4zM5RO3jcahwELEKjU2AQaAAwLELC
MpwwaYgpgCAMSKOgRwg-
yHL4XzAv4EcYPxgvWCtoZ4SSCLrw6tTr8LYouwSWBLr8lgC4aMDEskWRg4iwlYQqE3yk
Du8fAjPxLvWKPkUYFhd7wK0ak3-9iqKef5h0m8eqrFK0DZyAEDAsQjq7-
CBoKCggIARIEmrHoigw&sa=X&ved=2ahUKEwiB2u_L5pzmAhWSmlsKHQCYBPKQwg4o
AHOECAGQJw&biw=1366&bih=625#imgrc=HIEJ9SVqw7vwdM 04.12.2019.

- https://www.google.com/search?hl=en-HR&sxsrf=ACYBGNSNzK5mozWmkvVLY-5fNr3kX13eA:1575490320433&q=miniskirt&tbs=isch&tbs=simg:CAQSkwEJFICt-PwirEahwELEKjU2AQaAAwLELCMpwwaYgpgCAMSKJwXgQSMFbwK4x6IFf0d3gjFCvsUzSXaMolw1S7zO-o7xzDsO7sj3jAaMJ1EkEkEuKsAC1mO8vZBL1n_1cmVFzrqUXWPgeZtWCInu6NG9OnL4063m7bXCxrS3JyAEDAsQjq7-CBoKCggIARIEf2R1jww&sa=X&ved=2ahUKEwiu2JXn5pzmAhXsklsKHQShBy4Qwg4oAHoECAgQJw&biw=1366&bih=625#imgrc=zrOPIZhNuEPgkM 04,12.2019.
- https://www.google.com/search?hl=en-HR&sxsrf=ACYBGNQo0yVTIWfw2_Oe_AQBdyq1kA8i0w:1575490358878&q=kingussie+pleat+kilt&tbs=isch&tbs=simg:CAQSkwEJKdZxA5cBWzгахELEKjU2AQaAAwLELCMpwwaYQpfCAMSJ5wX_1xD5DARKdlcBhgHeCIEEoxftNc0lyTXaMow1ziXZMPQ15yfPJRowNq-9lPOzvoNGlhSiig8vaT_1U4pwd4mV5ksN8wuZLbdNCX0cDkhw_1QPe1NGZ04gnIAQM CxCORv4IGgoKCAgBEgTJIYNFDA&sa=X&ved=2ahUKEwi2lsD55pzmAhXrtYsKHbkkC18Qwg4oAHOECAIQJw&biw=1366&bih=625#imgrc=m_iOVScaNm4F2M 04.12.2019.
- https://www.google.com/search?hl=en-HR&sxsrf=ACYBGNS8e8yFWnaZiAaXd8toCXTz4Qwwpw:1575490410710&q=victorian+pleating&tbs=isch&tbs=simg:CAQSkwEJVBzMD-cYa4YahwELEKjU2AQaAAwLELCMpwwaYgpgCAMSKI0PyhmQBoEEuQ-SGMoK8Ay6D84K5SvIjd8koSDJMM0I5ivEJeAk2TAAmFaC7YLC10Q6S2Zta81-CBQhcTowxij-aaNHay4GtbDKA00XjkFllcZ_1qisfuyx35iAEDAsQjq7-CBoKCggIARIEWiAJzww&sa=X&ved=2ahUKEwjD2puS55zmAhUk_SoKHXK_BvoQwg4oAHOECACQJw&biw=1366&bih=625#imgrc=l8_wEVIXqDUjvM 04.12.2019.
- https://www.google.com/search?hl=en-HR&sxsrf=ACYBGNSZWudtezt_BDRfYK9dDVzgnSrd9A:1575490571995&q=day+dress&tbs=isch&tbs=simg:CAQSkwEJKgDOKYA-h-oahwELEKjU2AQaAAwLELCMpwwaYgpgCAMSKI4MswW6C60XrBe7C4ERug-PDLUWxyXfJOUryCXNjCywuyPOJccw5isaMHv9a_1sAIW1rKt7H0Ac6rhz3M_1V6zX16qoNPMlozSZkftZLEQjvT2XW8Gr7tfeQDJAEDAsQjq7-CBoKCggIARIEQuPbpAw&sa=X&ved=2ahUKEwiz2o_f55zmAhWppYsKHa5TDtIQwg4oAHOECACQJw&biw=1366&bih=625#imgrc=w7JHF0jmeQm0SM 04.12.2019.
- https://www.google.com/search?hl=en-HR&sxsrf=ACYBGNQobQPqb4oPF65q63z9TkcyOQESDw:1575490629540&q=narodna+n0%5A1nja+hrvatskog+zagorja&tbs=isch&tbs=simg:CAQSIQEIwJnd0tOHGe4aiQELEKjU2AQaAghCDAsQslynCBpiCmAIAxloggfqG4QHgAf_1E5wHhQeDB8MCwQKMLugkii7LlLoj4CTfL-EkpC6CLhowC12SOS345Pq4OgDpdEmvRmXHXjGEJ-plVMh-giUZ2ZJM7kiyglzZz5Ja3Ro115uGIAQMCxCorv4IGgoKCAgBEgSgc58hDA&sa=X&ved=2a

hUKEwjoiMj655zmAhVoposKHe6ZCCQQwg4oAHOECAgQJw&biw=1366&bih=625#imgrc=uNYHGCOT06ymzM 04.12.2019.

- <https://www.google.com/search?hl=en-HR&sxsrf=ACYBGNTerUVT5faVeJfuiFY83LI2v6UIPg:1575490704535&q=narodna+no%C5%A1nja+otoka+kor%C4%8Dule&tbm=isch&tbs=simg:CAQSkwEJT-QGRV1abpAahwELEKjU2AQaAAwLELCMPwgaYgpgCAMSKMgQxhvWENkf1R7CELlBsRu5G70bii6MLt8vgi7jJOEkvTnkJN0vpC4aMcbmymkAF2DYJvo9W80excngyqHHIOUCtp1VG4nlyt6McrB0kINJ0OloMQpXOtWOLyAEDAsQjq7-CBoKCggIARIEyixjMww&sa=X&ved=2ahUKEwiGtame6JzmAhUIt4sKHRbxBt0Qwg4oAHOECAgQJw&biw=1366&bih=625#imgrc=qidSA7LxCf1CKM> 04.12.2019.
- https://www.google.com/search?hl=en-HR&sxsrf=ACYBGNS5NW4RoUsyjCl7PKObBjNjr9ArDg:1575490780199&q=vintage+clothing&tbm=isch&tbs=simg:CAQSIQEJD_1DXh5MSNhMaiQELEKjU2AQaAghCDAsQslynCBpiCmAIAxlozh-1H7kbhBuUG4Ab3R-wG5YFyBCMLv0jxCzdL8Ms6CTfL_14j5STGLBowBvFFZd29RKBF_1kCJ2_1s1mJXv3Tdo3j0hIRtjFuxbo6M4tKwjDh8VPqnxhygSFIIAQMCxCORv4IGgoKCAgBEgTrphK-DA&sa=X&ved=2ahUKEwiAx7PC6JzmAhVSx4sKHbDqAccQwg4oAHOECAyQJw&biw=1366&bih=625#imgrc=o0xJ6fWG8PHu0M 04.12.2019.
- https://www.google.com/search?hl=en-HR&sxsrf=ACYBGNRvTkV6M6hPjfFhBj_PBvb4u8QX2Q:1575490915029&q=egyptian+relief+carving+and+painting&tbm=isch&tbs=simg:CAQSkwEJRNPElvy2pcEahwELEKjU2AQaAAwLELCMPwgaYgpgCAMSKMYLvRe4FqgRvxfCD7kWvhf4Ee0Lvjr5Ld4kvzqAltg-tTr3LbY6-i0aMPutKzRX3unXSVqi50JVxPlcY0iLbewKHPORCzzWiWsPY0q_1LEj3pTiOTuMJPtXESAEDAsQjq7-CBoKCggIARIEirl7fww&sa=X&ved=2ahUKEWjs7diC6ZzmAhWhllsKHeN4AlsQwg4oAHOECAgQJw&biw=1366&bih=625#imgrc=bSEJNq0wCaDBhM 04.12.2019.
- https://www.google.com/search?hl=en-HR&sxsrf=ACYBGNTTrHol3ZSN-QWQV0Jek-Jyeodmi2A:1575490971991&q=rome&tbm=isch&tbs=simg:CAQSkwEJrelCWCQ7oA0aahwELEKjU2AQaAAwLELCMPwgaYgpgCAMSKIOPgQ-cBfkEjg-MD_1QE-g7DGZoFhC7TLIIlgy7hJPkt9S2hLo0kiC4aMlkvZzKx4gWAPaqWX80Wh_1bmruzMSUlzJOaEOY1VQRxLyrzAlpfH3r8O8ScJLEfupCAEDAsQjq7-CBoKCggIARIEj2M6jww&sa=X&ved=2ahUKEwiqxu2d6ZzmAhUq_CoKHWuiBY0Qwg4oAHOECAgQJw&biw=1366&bih=625#imgrc=AfzblIVKgmjc_M 04.12.2019.
- https://www.google.com/search?hl=en-HR&sxsrf=ACYBGNTpp1xtAmKk_dsNd2QoeGdvpdvRew:1575491042832&q=augustus+rome&tbm=isch&tbs=simg:CAQSkwEJ3wlf-1N5IjlahwELEKjU2AQaAAwLELCMPwgaYgpgCAMSKJMZgQ-eGY0PlhnwFo4PnAXIFooMhC75LYugi6DLoUuiC7gKfYthy4aMFZfqKvC2qXoAvQTOgk10-qSG9nLAZK35fIAdIC5t_1ir0H9I177u-QYWuAZNvINt6iAEDAsQjq7-CBoKCggIARIEANWxKQw&sa=X&ved=2ahUKEwiUr9G_6ZzmAhUImYsKHfInBOAQwg4oAHOECAgQJw&biw=1366&bih=625#imgrc=P-nXvTqbFvLFPM 04.12.2019.
- https://www.google.com/search?hl=en-HR&sxsrf=ACYBGNROCPvZCMh8bW2f_af1bhbiXo9L5A:1575491109931&q=queen+eli

zabeth+1+dress&tbm=isch&tbs=simg:CAQSkwEJ--
xheUeAUiwahwELEKjU2AQaAAwLELCMpwwaYgpgCAMSKL8Xuhf1C6oRIhmTDOsWvhf
RCu0W5CS1OoUugC7SIolugS73Ldkq2yoaMEIltSHD8jmUtSjKnZGCPDUVIW52vp6hqo
MjIspSax9bloIkpcaNcclKsYyOcESu0iAEDAsQjq7-
CBoKCggIARIEYP2ISAw&sa=X&ved=2ahUKEwiY39Df6ZzmAhXn-
ioKHUQpCIQQwg4oAHOECACQJw&biw=1366&bih=625#imgrc=qwmd6MS1kNhjjM
04.12.2019.

- https://www.google.com/search?hl=en-HR&sxsrf=ACYBGNRODew0lqqElqAnWNz3rS7qJZsKUw:1575491288141&q=picturi+di n+grecia+antica&tbm=isch&tbs=simg:CAQSkwEJO_16czy- ezjkahwELEKjU2AQaAAwLELCMpwwaYgpgCAMSKJIMuhe5F70XoRGRDKIRwhfff9Ieuz m3K70r2yrvltMiuCvYPvY39y0aMIRUzsn1OudmFyR2MK903J_1ZiV5hHKQAVajXsw33c vl3UcQpcTjm03BQEpyHgeNYayAEDAsQjq7- CBoKCggIARIEaMCqJAw&sa=X&ved=2ahUKEwiX18206pzmAhVt- SoKHwYfBIUQwg4oAHOECACQJw&biw=1366&bih=625#imgrc=ViKU21PSyndaXM
04.12.2019.
- https://www.google.com/search?hl=en-HR&sxsrf=ACYBGNTiFJxI5IaYXTKklp0DNbZGNSvk_w:1575491388827&q=pergamon+ museum&tbm=isch&tbs=simg:CAQSkgeJouT7Wt18kwQahgELEKjU2AQaAAwLELCMp wgaYQpfCAMSJ5UMvRZZuRfSHpUN0QuWDbwWIAz8N_1s3-C33N9sq9jf5N_1Q3hC7- Nxowgu6bthRaLGHroZnWtZv3XCpTc3i9IlgAjVSELwlhTmTWOI2aA1tsyEcqKUDnCVip- IAQMCxCOrv4IGgoKCAgBEgQD-O2ODA&sa=X&ved=2ahUKEwjdp8_k6pzmAhVv- SoKHbq7Dx4Qwg4oAHOECA8QJw&biw=1366&bih=625#imgrc=wzUNgHrETtv7qM
04.12.2019.
- https://www.google.com/search?hl=en-HR&sxsrf=ACYBGNSGugY-DSCFiX7-sje- WYxrA06RvQ:1575491687109&q=golden+age+of+england&tbm=isch&tbs=simg:CAQ SIQEJ3MLhAtFwVb4aiQELEKjU2AQaAgg9DAsQslynCBpiCmAIAxloyRbNHswLshzGFrUc vgvLHsEWuBfkJOoh-zeyl_1o3gyKFLou3yS0LBowVRLPYPRiR- YqBuGrEcduMsiqou8jRDEuHyLIllInqfBfz0AhZwUASdYov07DS6CIAQMCxCOrv4IGgoKC AgBEgSGgNQvDA&sa=X&ved=2ahUKEwjm-Ozy65zmAhXp- SoKHQUcBHgQwg4oAHOECAUQJw&biw=1366&bih=625#imgrc=f3HwtllRAibVsM
04.12.2019.
- https://www.google.com/search?hl=en-HR&sxsrf=ACYBGNTpWPa_3C2wKi43zjQ7cIS5pHDvQ:1575491733466&q=elizabetha n+ruff&tbm=isch&tbs=simg:CAQSlwEJwRNitvSB0jQaiwELEKjU2AQaBAGXCD0MCxCwj KclGmIKYAgDEiiMDuQY6BiJGYcO5xiBGbwZpRmKGZ0xnjGuMolxpjGvPNYI9jDaJa0yGjB WJvRjdlfxvEKsN6YGTzDK_1cLuvEpAci1wWAQUSQ_1n6LsexNAT1bHkMEp0DL44d- YgBAwLEI6u_1ggaCgoICAESBIUQpXsM&sa=X&ved=2ahUKEwjKnvqI7JzmAhXqpIsKHW nZCWoQwg4oAHOECACQJw&biw=1366&bih=625#imgrc=SsbugOdT7ZKvhM
04.12.2019.
- <https://www.google.com/search?hl=en-HR&sxsrf=ACYBGNQv27Yr4w6QwmKw55GKWdfNWU3bQ:1575492019604&q=golde n+age+of+england&tbm=isch&tbs=simg:CAQSIQEJ3MLhAtFwVb4aiQELEKjU2AQaAgg 9DAsQslynCBpiCmAIAxloyRbNHswLshzGFrUcvgvLHsEWuBfkJOoh->

zeyl_1o3gyKFLouu3ySOLBowVRLPYPRiR-
YqBuGrEcdumSiqou8jRDEuHyLIILInqfBfz0AhZwUASdYov07DS6CIAQMCxCOrv4IGgoKC
AgBEgSGgNQvDA&sa=X&ved=2ahUKEwil6LKR7ZzmAhWLuIsKHWtPDolQwg4oAHoEC
AcQJw&biw=1366&bih=625#imgrc=2R0XAIG7jozAKM 04.12.2019.

- https://www.google.com/search?hl=en-HR&sxsrf=ACYBGNTugOqWCz1RghFYPY0QHay0mTAtWg:1575492461227&q=queen+elizabeth+i+england&tbm=isch&tbs=simg:CAQSlwEJ3Eqdx0xgdb0aiwELEKjU2AQaBAGXCD0MCxCwjKclGmIKYAgDEijAC8MLwQuWGbkWxA_1FC7gW9QvCC-QkiCneJLMjoCmHlrljgi6DKac3GjBUeJp0VOOcGD-EmQNT0qyefH2F09hplHGx8elg-hWG-F1-ObQZKZRcU6rNUBf5qkAgBAwLEI6u_1ggaCgoICAESBELx83QM&sa=X&ved=2ahUKEwjnu_3j7pzmAhWHllsKHxOrBR8Qwg4oAHoECAkQJw&biw=1366&bih=625#imgrc=6vjRPKGEDrOV8M 04.12.2019.
- https://www.google.com/search?hl=en-HR&sxsrf=ACYBGNTugOqWCz1RghFYPY0QHay0mTAtWg:1575492461227&q=queen+elizabeth+i+england&tbm=isch&tbs=simg:CAQSlwEJ3Eqdx0xgdb0aiwELEKjU2AQaBAGXCD0MCxCwjKclGmIKYAgDEijAC8MLwQuWGbkWxA_1FC7gW9QvCC-QkiCneJLMjoCmHlrljgi6DKac3GjBUeJp0VOOcGD-EmQNT0qyefH2F09hplHGx8elg-hWG-F1-ObQZKZRcU6rNUBf5qkAgBAwLEI6u_1ggaCgoICAESBELx83QM&sa=X&ved=2ahUKEwjnu_3j7pzmAhWHllsKHxOrBR8Qwg4oAHoECAkQJw&biw=1366&bih=625#imgrc=6vjRPKGEDrOV8M 04.12.2019.
- https://www.google.com/search?hl=en-HR&sxsrf=ACYBGNTyIl28K1eyzpHuMUbsVugUgDoGbg:1575492932081&q=elisabeth+stuart&tbm=isch&tbs=simg:CAQSlwEJ3fVvrkfn3EcaiwELEKjU2AQaBAGXCD0MCxCwjKclGmIKYAgDEiJoGOQYjA68GecYihmhDokZhw7IGNol2yXDMIEunTGMMZ4x9jCCMYkxGjA2c9pbclD1A4CqueP3TrnQyMzpyVTn51tQHlQe49ieE1ruLzBl14hBM3ZtfS9lxVogBAwLEI6u_1ggaCgoICAESBEK9HW8M&sa=X&ved=2ahUKEwiiicDE8JzmAhVFxosKHa_-AMUQwg4oAHoECAkQJw&biw=1366&bih=625#imgrc=klo_Y6YXTm5EQM 04.12.2019.
- https://www.google.com/search?hl=en-HR&sxsrf=ACYBGNTMw7Dk8aX7tVVN1NEbUmylEigaWQ:1575494032772&q=mariano+fortuny+print+techniques&tbm=isch&tbs=simg:CAQSkwEJcPqSRDsWJcQahwELEKjU2AQaAAwLELCMPwgaYgpgCAMSKI0Phw6eGf4EkxmMD44PyhmBD5YZgi7hJN8khC7iJOAkyCWNJMKwgS4aMCctqnUAgq6u9_1Rz4dnMb5SniROfdtXy0_1Q0AtugU525I-Lnqc04uBxC5t1wsh0xfyAEDAsQjq7-CBoKCggIARIE4oS_1tgw&sa=X&ved=2ahUKEwjJ7qzR9JzmAhUhiYsKHfpZByYQwg4oAHoECAQJw&biw=1366&bih=625#imgrc=IhnAGvCt1b5yEM 04.12.2019.
- https://www.google.com/search?hl=en-HR&sxsrf=ACYBGNRszACf1zox9ijW0vNjG2DBoat61g:1575494100447&q=Issey+Miyake&tbm=isch&tbs=simg:CAQSkwEJttRY1mlqk9IahwELEKjU2AQaAAwLELCMPwgaYgpgCAMSKKECyBLLErQdyRKcCsoS0QbTBscS4jTcK_1AplzWmNOw_1yDefl-w0qTgaMIsO3nxREOwjiTx6PcGOBJibY3BD1fVC4eLBJv5Ts5A1BYYXOL67Hs4JwnRnfZkuiCAEDAsQjq7-

CBoKCggIARIEK_1uSfww&sa=X&ved=2ahUKEwj muc_x9JzmAhVMlosKHTr_Af8Qwg4oAHoECACQJw&biw=1366&bih=625#imgrc=irzj44U-tgVbZM 04.12.2019.

- https://www.google.com/search?hl=en-HR&sxsrf=ACYBGNT3uiVuvYWPQ9iEE3o-OR4iOy3KSg:1575494385051&q=oki+sato+cabbage+chair&tbm=isch&tbs=simg:CAQS kwEJkqu-ChHvVkahwELEKjU2AQaAAwLELCMpwwaYgpgCAMSKP0Eqh2nEvgO9ReGAvMfiA_1ABslG1ifXJ7811SfPjC0yWzXJNcU1wDUaMFyCNh3O9ea2WrTR2hBHv3vFgsiXHamXDI8Ys4_1p601B4_1aQnN2CEQFWS_1T84BigWSAEDAsQjq7-CBoKCggIARIE2g6fFQw&sa=X&ved=2ahUKEwi7oar59ZzmAhXLwosKHVvnAMUQwg4oAHoECAGQJw&biw=1366&bih=625#imgrc=ESALNMNPIENQGM 04.12.2019.
- https://www.google.com/search?hl=en-HR&sxsrf=ACYBGNQhfhEAVKCK_eNx2HabJDWXSOPD3g:1575494432887&q=end+table&tbm=isch&tbs=simg:CAQSkgeJIVACVctS2bhEahgELEKjU2AQaAAwLELCMpwwaYQpfCAMSJ5kZig2-AyCNa74MgA2LDbwMwgraJ_1AnwDXyJ-8nvzXxNZI2nSieKBowWpL-b42kUxbGGA9hn8ceXN1rRkmEzYai-Bys0Tlc-RS8gJb4fjjWaJ7I08zWTKAbIAQMxCORv4IGgoKCAgBEgSwquMQDA&sa=X&ved=2ahUKEWj44JGQ9pzmAhXqlySKhc5yA2UQwg4oAHoECACQJw&biw=1366&bih=625#imgrc=i3zCrqVR78ACQM 04.12.2019.
- https://www.google.com/search?hl=en-HR&sxsrf=ACYBGNS5zhbpQQsLrtGfDz4TYaelhrSOJg:1575494574937&q=light&tbm=isch&tbs=simg:CAQSkgeJwGD8kyLOFWwahgELEKjU2AQaAAwLELCMpwwaYQpfCAMSJ9kB2wHnFdoBhRisGdwBOIQYwQzwJ6w2pTbxNfEnp jahKN4o4zbuJxowpw6pAtU8aynqEqqntgvsG1MjH-GVpe8ZwETEQgQJySnOr-fzozt4lyOz1E7TvkIIAQMxCORv4IGgoKCAgBEgRlaZ-KDA&sa=X&ved=2ahUKEWjN_e_T9pzmAhXyBBAlHdgxCfkQwg4oAHoECAGQJw&biw=1366&bih=625#imgrc=boh9nXjRHa93aM 04.12.2019.
- https://www.google.com/search?hl=en-HR&sxsrf=ACYBGNS5zhbpQQsLrtGfDz4TYaelhrSOJg:1575494574937&q=light&tbm=isch&tbs=simg:CAQSkgeJwGD8kyLOFWwahgELEKjU2AQaAAwLELCMpwwaYQpfCAMSJ9kB2wHnFdoBhRisGdwBOIQYwQzwJ6w2pTbxNfEnp jahKN4o4zbuJxowpw6pAtU8aynqEqqntgvsG1MjH-GVpe8ZwETEQgQJySnOr-fzozt4lyOz1E7TvkIIAQMxCORv4IGgoKCAgBEgRlaZ-KDA&sa=X&ved=2ahUKEWjN_e_T9pzmAhXyBBAlHdgxCfkQwg4oAHoECAGQJw&biw=1366&bih=625 04.12.2019.
- https://www.google.com/search?hl=en-HR&sxsrf=ACYBGNSknZIOYIHGbrkOHACuOv2ul5ADlg:1575494720078&q=fashions+of+roberto+capucci&tbm=isch&tbs=simg:CAQSkwEJakw2W7qkaqUahwELEKjU2AQaAAwLELCMpwwaYgpgCAMSKL8OqxyWEZMZphmjHJIR6wTADpsZ4SS6I40k3yTmk-IkkSnxJ4Eu8ycaMEUvKOGuXEksdAFZY8guCNjTU3svYoNQtf0Ekt-nwSz_1Gs4UT0SkI8Cu_1KQOGtKUvCAEDAsQjq7-CBoKCggIARIEYhjcOAw&sa=X&ved=2ahUKEWii14qZ95zmAhVykosKHbtMCfMQwg4oAHoECACQJw&biw=1366&bih=625#imgrc=liXculyukvOFwM 04.12.2019.
- https://www.google.com/search?hl=en-HR&sxsrf=ACYBGNTaWyWEBgIDLOEBBH29qA3AvuT_Wg:1575494789433&q=roberto

+capucci&tbm=isch&tbs=simg:CAQSkEJgzSpBAC1RXIahgELEKjU2AQaAAwLELCMpwgaYQpfCAMSJ0aeGbQO2AHxFvIWsQ6TGfAW8QviJLojjiSaLI0k8SfhJJEp4CTfJBowKF2_1X9hYbcgoOdDhZyyoMgLLF1-6g0Zd9AVM2fkamjN-DuMPeTU-1CNP0vLGAWHsIAQMCxCORv4IGgoKCAgBEgStGGEaDA&sa=X&ved=2ahUKEwjK4pO695zmAhUC_SoKHVNBDZgQwg4oAHoECAgQJw&biw=1366&bih=625#imgrc=0Xfh3LT1Mre36M 04.12.2019.

- https://www.google.com/search?hl=en-HR&sxsrf=ACYBGNRORRfmIPdoal-5VkrApG6NXsx-vA:1575494943786&q=overskirt&tbm=isch&tbs=simg:CAQSkwEJqueYyEbwRMsahwELEKjU2AQaAAwLELCMpwgaYgpgCAMSKNkShw-LB9US5xuKB7od_1QbWEogQ9TvjMLsg3zv9I-s72DvhO9c7-iMaMAxsX_1UzExb-Czo-JyjbARGoEDJY9ASxaCnp47kWKVeZTSaExRCkre04xqxZ980mdSAEDAsQjq7-CBoKCgglARIEyQKafAw&sa=X&ved=2ahUKEwj20-CD-JzmAhVvo4sKHax7ALQQwg4oAHoECAgQJw&biw=1366&bih=625#imgrc=Gn7WZakgq qxulM 04.12.2019.
- https://www.google.com/search?hl=en-HR&sxsrf=ACYBGNSLQTrKxyFAWDBdivIG0oP7kvK3Eg:1575495116619&q=viktor+%26+rolf+spring+summer+2010&tbm=isch&tbs=simg:CAQSkEJw1I_1GSPLcCoahgELEKjU2AQaAAwLELCMpwgaYQpfCAMSJ_14E2BKQBpYSjQ-NEMwQ_1wYPhxDhJOYrxzu6I8UljSTxJ8swxDvlKxowLqO80_1tRX5lr4wX6Bu3e3TLro8H0a3DX_1VzysobJdC0BRmObirF2TTXtHDn0SkLEIAQMCxCORv4IGgoKCAgBEgTIVmA4DA&sa=X&ved=2ahUKEwiXw5XW-JzmAhUJulsKHQyaAnkQwg4oAHoECAcQJw&biw=1366&bih=625#imgrc=U9cSreDh6XZJ7M 04.12.2019.
- https://www.google.com/search?hl=en-HR&sxsrf=ACYBGNT1faBiX4VUcsWNH6nJ3xfX53gW_w:1575495173793&q=viktor+and+rolf+fall+winter+2011&tbm=isch&tbs=simg:CAQSkwEJmjS-hYk8Z2AahwELEKjU2AQaAAwLELCMpwgaYgpgCAMSKlCpyBnmG8cZ5xu3HewOwRmLD_1IO9Tv2O9Mu4DDXO987wzDzOul7zzAaMHpv2nmHx6s6qgEbqBEBfFr7SNhIjdnuvYboqLumkXjJZH6kJDMhjO8uXSP5eL_18-iAEDAsQjq7-CBoKCgglARIEVUuUbAw&sa=X&ved=2ahUKEwi3lLfx-JzmAhVliYsKHUViBNsQwg4oAHoECAcQJw&biw=1366&bih=625#imgrc=bCG0ZSD-v7JGCM 04.12.2019.
- https://www.google.com/search?hl=en-HR&sxsrf=ACYBGNRUppAtsJ4b3Ps9tUvb671ZFOZEmw:1575495212273&q=viktor+and+rolf+pleats&tbm=isch&tbs=simg:CAQSIQEJ2pWxPx3bVdgaiQELEKjU2AQaAgg9DAsQslynCBpiCmAIAxlo5Bj8BIAZvBmJHIIb5Q6HDoIZ4xj2O_1U7wzDfO-Mw6zviO9c7zzCwPxowNnO-jkZlMxRpoTNnKM_1INUMrUQFALb53EJiuv6ZhKf3hoTHBE2Hx2T8hut3BSf8KIAQMCxCORv4IGgoKCAgBEgTfo6VIDA&sa=X&ved=2ahUKEwjW9OOD-ZzmAhWMS4sKHS0XDd4Qwg4oAHoECAUQJw&biw=1366&bih=625#imgrc=naFqe3OTleYQRm 04.12.2019.

11. IZJAVA O AUTORSTVU RADA

Potvrđujem da sam osobno napisala rad „Estetska uloga pravilnih nabora u oblikovanju modne siluete“ i da sam njegoa autorica. Svi djelovi rada, fotografije, tekst i ideje koje su u radu citirane ili se temelje na drugim izvorima jasno su označeni kao takvi te su navedeni u popisu literature.

Vlatka Budanko